

Тыа сиригэр-
дохуоттаах үлэни

2011 с. 9 ыйа түмүктэннэ. Улуус тыатын хаһаайыстыбатын салааларыгар сүрүн көрдөрүүлэрбит төһө-хачча буолла дээн билиэн бадалаах үгүс буолуохтаах. Онон улуус статистикаҕа отделыгар нэһиликтэр дьаһалталара түһэрбит отчуоттарынан балаһыанньа манньк дээн билиһиннэрэбит.

Ынах сүөһүбүт барыта 16188 төбөҕө тийибит. Ол иһиттэн: нэһилиэнньэ 10997, бааһынай хаһаайыстыбаларга 4136, подсобнай хаһаайыстыбаларга 22, тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэригэр 1033 төбө. Ыанар ынах уопсай ахсаана 5045 төбө. Мантан 3141-рэ дьоннор көтөх хаһаайыстыбаларыгар иитиллэр. Ынах сүөһүбүт 2008 с. 16257, 2009 с. 16955, 2010 с. 16791 төбө баар буола сылдыбыт. Ити иһиттэн ыанар ынах ахсаана: 2008 с. 5611, 2009 с. 5687, 2010 с. 5363 төбө. Быйыл ынах сүөһү 2010 сыл туһааннаах кэмин кытта тэҥнээтэххэ 96,4% толоруллан 603 төбөнөн аччаабыт. Онон ыанар ынаҕа ааспыт сыл 9 ыйынааҕар 318 төбөнөн көбүрээбит.

Сылгыбыт 2011 сыл 3 кварталын түмүгүнэн 13934 төбөҕө тийибит. Эбэтэр ааспыт 2010 с. 9 ыйынааҕар 117% буолан 2024

Быһылаан

Соторутааҕыта киһи дьулайар, өтөрүнэн улууска тахса илик буруй оҥоһулунна. Ол курдук алтынньы 1 күнүгэр 16 ч. 25 м. манган өгнөөх ВАЗ-2107 массыына суоппара итирик туруктаах сылдыарын туһунан информация киирбитэ. Бу массыына Нам с. Чернышевская уулуссанаан сылдыара биллибитэ. ГАИ сотруднига массыынаны тохтоторго күһэйбитин полиция сотруднигын сокуоннай ирдэбил толорбокко кyuota сатаабыта. ГАИ, полиция сотрудниктара патрульнай массыынанан кyоппут суоппары экирэтэ тахсыбыттара. Массыына Нам с. тохтотуллубута. Ол гынан баран полиция сотруднига суоппары тутар сыалтан чугаһаабыгыгар киһитэ тахсыбакка эрэ кэннинэн айаннаан сотруднигы түгнэри

Улуус дьаһалтатыгар

Алтынньы 5 күнүгэр улуус баһылыгын солбуйааччы И.Р. Попов таһымыгар улуустаагы санитарнай-противоэпидемической комиссия мунһаҕар

ВАКЦИНАЦИЯ КЭМИГЭР ОҢОҕУЛЛУОХТААХ

күһүн аайы тарҕанар грипп, ОРВИ ыарыылары утары хайдах охсуһуохха сөбүн туһунан кэпсэтилиннэ.

Роспотребнадзор кылаабынай бырааһа Л.И. Ильина бүгүнгү күннээх балаһыанньаны билиһиннэрдэ. Сыл аайы грипп ыарыыны утары вакцинация оҥоһуллар. Вакцинациянан нэһилиэнньэ 40%-на хабылыннаҕына иммуннай прослойка үөскээн ыарыы салгыы тарҕанара бытаарар. Грипп ыарыы улууска 50% үрдээн турар. 2010 с. вакцинацияҕа үп суох буолан оскуолаларга, детсадтарга карантин биллэриллибитэ. Быйыл 4042 улахан киһиэхэ вакцинация оҥоһуллуохтаабыттан 1145 киһиэхэ оҥоһулунна, ол

төбөнөн эбиллибит. Биз ахсаана 5473 буолан 2010 сыллааҕар 107,1%-на тахсыбыт. Онон биз ахсаана 364 төбөнөн аһара түспүт. Сибиинньэ, көтөр ааспыт 2010 сыллааҕар 254 уонна 917 төбөнөн аҕыйаабыттар. Онон алтынньы 1 күнүнээҕи туругунан улуус бары хаһаайыстыбаларыгар

ЫНАХ СҮӨҮ ТӨБӨ АЧЧААТА?

1504 сибиинньэ, 3283 көтөр иитиллэ турар.Ынах сүөһү ахсаана аччааһына улуус 11 нэһилиэгэр тахсыбыт. Оттон атын нэһиликтэр: Маймаҕа, Бөтүн, Хатын Арыы, Никольскай, Партизан, 2 Хомустаах, Салбан, Таастаах сүөһү ахсаанын элбэппиттэр. Ыанар ынах ахсаана Искраҕа 30, Нам сэлиэнньэтигэр 89, Хамаҕаттаҕа 62, Партизанна 65, 1 Хомустаахха 35 төбөнөн аччаабыт. Оттон Үөдэйгэ 70, 2 хомустаахтарга 9, таастаахтарга 37, бөтүннэргэ 9, маймаҕаларга 5, көбөкөнгөргө 2 төбөнөн эбиллибит.

Сүөһү уонна көтөр этин оноруу 2010 сыллааҕыны кытта тэҥнээтэххэ 137,2% толоруллубут. Бу көрдөрүү 2010 сылга 830,9 цн, 2009 с. 1375 цн тиэрдиллэ сылдыбыт. Үтү ыаһын 2010 с. 9 ыйыгар 72117,8 цн эбит буоллаҕына быйыл 38034,7 цн бу-

көспүтэ уонна эмиэ кyотан хаалбыта. Ол түмүгэр полиция сотруднига ыарахан туруктаах

КУОТА САТААТА

15%-на тэҥнэхэр. 220 устуука оҕо вакцинаата кэлбит, бу детсадынан хабыллыбат оҕолорго туһаныллыахтаах. Билигин ыарыылар кыралаан бэлиэтэнэллэр. Тэрилтэлэр салайааччылары үлэһиттэрин тымныйан ыалдьы-

баттарын туһугар усулуобуйаны тэрийиэхтээхтэр, температурнай режими тутуһуохтаахтар. Таһырдыа үлэлиир, ыарахан үлэҕэ сылдыар дьон бастакы уочарат вакцинацияны ылыахтаахтар. Хас биирдии тэрилтэҕэ үлэһиттэригэр вакцинация оҥоһуллуохтаах.

Улуус кылаабынай бырааһа Л.А. Слепцов уопсай былаантан вакцинация 25,6%-на оҥоһуллубутун иһитиннэрдэ. Нэдиэлэ устата 43 киһи тымныйынан ыалдьыбыт, 2 киһи пневмониялаабыт. Билигин ыарыылары утары эмтэр тийибэттэр эбит. 50508 мааска баар буолуохтааҕын 240 мааска баар. Ыарыы өрө турар түбэлтэтигэр Модукка, Партизанна балыһаларга эбии

олла. Эбэтэр ааспыт сыллааҕар 94,3%. Бу көрдөрүү 2008 с. 72784,1 цн, 2009 с. 74803,5 цн эбит. Куурусса сыммытын хомуйуу лаппа аччаабыт. Ол курдук, 2010 с. 411,4 тыһ. устуука буоллаҕына быйыл 301,4 тыһ. устуука буолбут.Ынах сүөһү ахсаана аччааһына халаан уутун соду-

луттан табыста эрэ диэби олох да ууга барбатах нэһиликтэр эмиэ көбүрэттилэр. Улуус хаһыс да сылын сутаабакка, сүөһү аһын-оту дэлэйдик бэлэмнээбит сылларыгар манньк көбүрээһин, түһүү тахсара элбэх киһини: «Туохтан манньк буолла?» - диин толкуйдатыан сөп курдук. Кырдьык, быйыл эти оноруу былаанын 9 ый түмүгүнэн аһара толордубут. Бу сүнньүнэн сүөһү ахсаанын сарбыйыы суотугар ситиһилиннэ. Ийэ сүөһү ахсаана манньк аччааһына кэлэр сылларга үүт, эт бородууксуяатын онорон таһаарыыга улахан түһүүнү, хаалыыны таһаарыан сөп. Арай мантан инньэ сүөһүнү көбүрөппэт дьаһаллары ылыныыны таһынан хаачыстыбаннай көрдөрүүлэри тупсарыыга лаппа ылсан, турунан үлэлээтэххэ эрэ балаһыанньа көнүө эбитэ дуу?

И. ИВАНОВ

эчэйии ылан реанимацияҕа киллэриллибитэ.

Кyоппут суоппары салгыы экирэтии буолбута. Нам-Булуус трасса-тын 4-с км-гар ПНО-ОД көмөлөһөөччүтэ «Полиция туһунан» ф е д е р а л ь н а й сокуонҕа олобуран «ПМ» табельнай оружие-тын туһанан сэрэтэн ышпыта. Бу ытты кэннэ суоппар тохтообото-бун иһин иккистээн массыына көлүөһэтин ытарга күһэлибитэ. Суоппар ытыллыбыт көлүөһэлээх массыына-тын кыайан салайбакка Аппааны бөһүөлэгэр турар телефоннай линия остуолбатыгар кэтиллэ түспүтэ. Суоппары ту-тууга киһи итирик туруктааҕа биллибитэ. Остуолбаҕа кэтилли түмүгэр эчэйи ылан бу киһи балыыһаҕа киллэриллибитэ. Бу буруйга холубунай дьыала тэрилиннэ, бэрэбиэркэ ытыллар. О.А. ПАВЛОВА, ГАИ пропагандаҕа инспектора

куойкалар бэлэм буолуохтара, инфекционной балыыһа сабыллан воздушно-капельнайга кубулутуллун сөп. Тыҥа искусственной вентиляциятын оборудованиета 4 буолуохтааҕын 3-һэ баар. Арбынҕа, Никольскайга

медүлэһиттэр тийибэттэр. Национальной календарынан босхо вакцинация кэлэр. Тэрилтэлэр үлэһиттэрэ балыыһаҕа тийээн вакцинацияны ыаллара ирдэнэр. 8№-дээх аптекаҕа арбидол, ремантадин, мааскалар о.д.а. харыстанар средстволар бааллар, эрдэттэн сакаас онорон хаһааммыттар.

Мунһах түмүгүнэн быһаарыы ылылынна. Онон алтынньы 15 күнүгэр диэри улуус дьаһалтата вакцинаны атыылаһарга 200 тыһ. солк. эбии үп бопсуроһун быһаарарыгар, дьаһалталарга ыарыылары утары дьаһаллары ыалларыгар, атын тэрилтэлэргэ туһааннаах соруудахтар бэрилиннилэр.

В. РЫКУНОВА

«Улуус киинэ-
улуус сиэркилэтэ»

ХАҢЫАППЫТ АКЦИЯТЫН ТҮМҮКТЭРЭ

От ыйын 9 күнүгэр улуус киинин ырааһырдыыга манньк ааттаах акцияны садалаан балаһан ыйын 28 күнүгэр түмүктээтибит. Сорох ааҕааччыларбыт бу акция түмүгүнэн Нам селота кылбаччы ырааһыран, киһи хараһын үөрдүөх эрэ курдук тупсуохтаах этэ дии санаабыттарын биллэрдилэр. Оттон билигин даһаны бөх-сыыс баһылла сытар уулуссалара, дьыэлэрэ өссө да элбэхтэр. Онон «бу акцияҕыт көрүннүк буолла дуу, хайдах дуу?» диин сонньуйааччылар аҕыйаҕа суохтар.

Оннук буолбатах. Биһиги баара эрэ сайынҕы 3 ыйга уонунан сылларга быһаарыллыбатах кыһалҕаны, ол эбэтэр улууспут киинин санитарнай туругун, бу акциянан үмүрү тутуохпут диин сору-туруорбатахпыт. Ол эрдэттэн биллэр этэ. Тоҕо диэтэргит, редакция най барбыт дьону ыстарааптыыр даһаны, атын да өттүнэн күһэйэр ханньк да боломуочуйата суох. Манньк боломуочуйа улуустаагы административнай комиссияҕа (сал. Павлов Ю.А.), Роспотребнадзор салаатыгар (сал. Ильина Л.И.) бэриллэр. Биһиги нүөмэр аайы улуспут киинигэр санитарнай турук хайдахын хаартыскалар нөҕүө көрдөрөн, аан бастатан, дьон-сэргэ өйүн-санаатын чопчу биир сорукук туһаайар, иккиһинэн, хонтурооллуур органнарга миэрэ ыалларыгар төрүөт биэрэр соруку туруоруммушпун.

Аһаҕастык этиэххэ наада, сокуоммут бу өттүнэн аһары сымнаҕас эбит. Ол курдук Роспотребнадзор бэрэбиэркэ ыытарыгар прокуратураттан анал көңүл ылыахтаах, улуустаагы административнай комиссия хаста да сэрэтэн баран ыстарааптыыр кыахтаах (ол кыра харчыны төлөөбөтөхтөрү суут нөҕүө эрэ күһэйэр). Онон хонтурооллуур дьыалабыт уонунан кумааһынан хааччахтанар, элбэх күнү-дьылы эрэйэр буолан биэрдэ.

Биллэн турар, сокуон манньк иэччэхтэрин бөххө бүрүллүбүт, най барбыт ыаллар «туһанааллар», тус олохторун тупсарарга дьөрү наадыйбаттар. Аны туран, сорох ыаллар ыраастаммыттарын кэннэ таһынан сылдыар туора дьон төттөрү бөвүнэн-сыһынан толоролорун кыһыйан-абаран туран биллэрэллэр. Ол аата, аан бастатан, өйбүт-санаабыт, ис турукпут ырааһыран наада. «Чисто не там, где убирают, чисто там, где не сорят» диин олус сөпкө этэллэр эбит. Бу балаҕа уһун бириэмэни эрэйэр үлэ буолуохтаах, ол аһардас хаһыат эрэ акцияларынан быһаарыллыбата сэрэйиллэр.

Былыр ыраахтаагы саһана уулуссалар, уопсай дьыэлэр олбуордарын, бэрээдэги анал дьон - дворниктар - көрөллөрүн саһана куораттар, селолар балаҕа ыраастык, сөнэхтик олорубуттар. Бу олус наадалаах идэни сэбиэскэй саһаттан тоҕо мэлиппиттэрэ өйдөммөт. Бөһүөлэк ис-тас ырааһа саас ытыллар ырааһырдыы хампаанньа-тынан хааччыыллыбата өйдөнөр даһаны, бюджетке кыра да үбү көрдөрөн бу үтүө дьыаланан мэлдьи дьарыктанар аҕыйах дворнигы хамнастаан төрдүттэн быһаарар тоҕо сатамматый? Ол оннугар буолар-буолбат көргө-нарга мөлүйүнүнэн харчыны ааһан иһэн ыскайдыбыт.

Биһиги бу акциябытынан улууспут киинигэр ыраастык, тупсаһайдык олоорор тэрилтэлэри уонна ыаллары киэн билиигэ-көрүүгэ таһаардыбыт. Ол эбэтэр киһи өйө-санаата ыраас уонна чэбдик буоллаҕына олоорор сирэ-уота да биир оннугун итэҕэтиилээхтик көрдөрдүбүт дии саныыбыт. Сыллата манньк тэрилтэлэр уонна ыаллар элбээн истэхтэринэ, кинилэр күннээҕи олоххо үтүө холобур буоллахтарына санитарнай месячниктары уонна акциялары ыытарга төрүөт да суох буолуоҕа. Аҕыйах күнүнэн айылҕабыт барахсан кирбитин-бөхпүтүн ыраас хаарынан бүрүйдэҕинэ кыс устата син ыал тэҥэ олоруохпут. Оттон саас хаарбыт уулуннаҕына хайдах хартыына көстөн тахсыаһын бука сэрэйдэххит буолуо.

Эһиил даһаны, наада буоллаҕына, атын форматынан манньк акцияны салгыырга бэлэммит. Онон улуус, село дьаһалталара, тэрилтэлэрэ, депутаттарбыт ис сүрэхтэриттэн, дууһаларыттан быһаччы кыттыыны ылыахтара диин эрэнэбит.

В. КАСЬЯНОВ, акция автора

Чугдаарар чуорааннар

Балаҕан ыйын 15 күнэ. Көмүс күһүн биір кэрэ күнэ. Нам 1 №-дээх орто оскулатын иннигэр элбэх үөрбүт-көппүт сирэйдээх, тимир көлөлөөх дьон мустубуттар. Бу кимнээхтэрий?

Бу оскуола 5-8-с уонна 11 «б» кылааһын үөрэнээччилэрэ уонна учууталлара «Нам-Ыыс Булгуннах» диэн маршрутунаа велосипедка кыттаары кэлбиппит. Интэриэһинэй тэрээһини оскуолабыт биология, история, физкультура учууталлара, оҕо тэрилтэтин салайааччылары, төрөппүт комитетта иилээн-саҕалаан ыттылар. Сүрүн сыала-соруга – үүнэр көлүөнэҕэ төрөбүт дойдуларын историятын үөрэтии, велосипед спордун сайыннарыы, суолга сэрэхтээх буолууну ситиһии.

Тэрээһиммит оскуола ин-

Хайдах олордугут, ыаллар?

Хатын Арыы нэһилиэгэр быйыл «Бастыг тиэргэн» конкурс биллэриллибитэ. Манньык тэрээһини сыл аайы ытыбыт. Ол курдук 2009 сылтан «Сибэкки – кэрэ көстүү» уонна хаар, муус оҥоһук күүрэхтэрэ үгэскэ кубулуйдулар. Олохтоохтор кыттаары эрдэттэн бэлэмнээлэр, олбуордарын сангардаллар, тиэргэннэрин иһигэр оҕо оонньуур площадкатын, сынньанар беседка, сибэкки үүннэрэргэ эгин эгэлгэ корзиналары ода. оҕороллор.

Дьүүлүүр сүбэ – дыахталлар сэбиэттэрэ, общественниктар, дыаһалта специалиһа буолан үс бөлөххө арахсан Аппааныга, Граф Биэрэгэр, Кыһыл Дэриэбинэҕэ сылдьан күрэхтэһээччилэр тиэргэннэрин кэрийэн көрөн кыйыылаахтары быһаарбыта. Оттон конкурсу түмүктүүр дьоро киэһэ балаҕан ыйын 29 күнүгэр Граф Биэрэгин сынньалан киинигэр буолан ааста. Кыттааччылар, олохтоохтор, ыгырыылаах кырдыаҕастар остуол тула олон бэртээхэй биэчэри көрдүлэр. Кыайыылаахтарга сыаналаах бириистэри Хатын Арыы нэһилиэгин баһылыгын э.т. В.И. Макаров туттартаата.

Уопсайа 61 ыал: Кыһыл Дэриэбинэттэн – 13, Граф Биэрэгиттэн – 21, Аппааньтан – 27 ыал кыттыбытыттан бастыгнарга анал номинациялар туттарылыннылар. Оттон кыйыылаахтарынан ааттаннылар: Кыһыл Дэриэбинэттэн Евстафьева Дария Иннокентьевна – 1 миэстэ, Сивцева Александра Егоровна – 2 миэстэ, Винокурова Анна Васильевна – 3 миэстэ. Граф Биэрэгиттэн Сергеева Галина Викторовна – 1 миэстэ, Колесова Тамара Ивановна – 2 миэстэ, Эверстова Валентина Николаевна – 3 миэстэ. Аппааны бөһүөлөгиттэн Мухина Саргылана Николаевна – 1

оскуолабыт выпускнигы, Намнар улуу киһибит туһунан кэпсэтибит, оттон «Сельхозтехника» таһыгар тийэн улууспут тыатын хаһайыстыбатын туһунан история учуутала О.Г. Кривошапкина кэпсээнин интэриэһиргээн иһиттибит, элбэҕи биллибит. Аны эдэр ыаллар бөһүөлэктэригэр тохтобул онорон баран, улууспут биір улахан, баай историялаах нэһилиэгэр Хатын Арыыга И.Е. Винокуров музейыгар тийэн аттыгар баар пааматынныгы сийилии көрдүбүт.

Тэрээһиммит биір долгутуулаах түгэнинэн Кыһыл Дэриэбинэ таһыгар баар Аҕа дойду Улуу сариитин кытыылаахтарыгар уонна буйуттар ийэлэригэр анаммыт пааматынныкка, кинилэри кэриэстээн, өр сагата суох

ЫТЫК СИРГЭ – ТИМИР КӨЛӨНӨН

турбупут буолар. Оттон Бөтүн сиригэр баар Ыыс Булгуннах диэн Ытык сиргэ тийэн дойдубут баай историялаах уруккутун, сайдыылаах билингитин, эрэллээх инникитин туһунан ирэ-хоро кэпсэтибит.

Бу курдук төрөбүт дойдубут кэрэ күһүнгү айылжатын кытта алтыһан, тыалы кытта биіргэ айаннатан, үөрэн-көтөн, куус эбинэн саҕа үөрэхпит дылын этэгнэ саҕалаатыбыт. ОГИБДД үлэһиттэригэр О.А. Павловаҕа, И.А. Тумусовка биһиги айаммытын этэгнэ арыалаабыттарыгар улахан махталбытын тириэрдэбит.

Ангела ТИХОНОВА, Настя ЧЕРКАШИНА, Сардаана СЫРОМЯТНИКОВА, Полина ПРОКОПЬЕВА, Айыына ПОПОВА, Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 11 «б» кылааһын үөрэнээччилэрэ

ТУЛАБЫТ ТУПСАРЫН ТУҢУГАР

миэстэ, Попова Любовь Ильинична – 2 миэстэ, Винокурова Марианна Васильевна – 3 миэстэ. Көхтөөхтүк кыттыбыт түөлбөлөр начальниктарыгар сертификат туттарылынна.

Хатын Арыы нэһилиэгэ улуус сааскы, күһүнгү дьаарбанкатыгар хаһыс да сылын субуруччу бастакы миэстэҕэ сылдьар. Манна биридиилээн дьон, дьиз кэргэттэр, бааһынай хаһайыстыбалар, предпринимателлэр кытталлар. Салгыы дьаарбанка көхтөөх кыттааччыларыгар анал сертификаттары уонна сэмэй бэлэхтэри депутаттар улуустааҕы советтарын председателэ А.Х. Христофоров туттартаата.

Оттон үөрүүлээх түгэн Ульяна Николаевна, Федор Эллаевич Сивцевтэргэ тосхойдо. Кинилэр Хатын Арыы нэһилиэгин дыаһалтата туруорбут гран-при хаһайыннарынан буоллулар

Умнуллубат кэрэ түгэниэр

САҢА КИНИГЭЛЭРЭ СҮРЭХТЭННЭ

Ааспыт нэдиэлэҕэ А. Шестаков аатынан культура киинигэр биір дойдулаахпыт, поэт Юрий Васильевич Потапов–Саргын «Сырдык күннээх Кириэстээх», «Кыыс кэрэ-Нам сирэ» диэн хоһооннорун хомурунньуктары сүрэхтиир үөрүүлээх тэрээһин буолла.

Бу үөрүүлээх дьоро күнүгэ СР Суруйааччыларын союһун правлениетын председателэ, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, поэт Иван Васильевич Мигалкин, «Полярная звезда» сурунаал кылаабынай редактора Владислав Семенович Доллонов, улуус депутаттары сэбиэтин председателэ А.Х. Христофоров, улуус ветераннарын сэбиэтин председателэ Н.Н. Баишев, «Отуу уота» литературнай түмсүү чилиэннэрэ, поэт үөлээннээхтэрэ, Бүлүү педагогическай училищетыгар биіргэ үөрэммит доҕотторо уонна улуус нэһилиэктэриттэн

горий Эверстов редакциялаан уонна киин библиотека специалиһа А.С. Колпашикова бэрийэн, танан бэчээттээн оҕорбуттара. Кинигэлэр утуу-субуу быйыл саас 250-ни экземплярынан тахсыбыттара. Саргын «Кыыс кэрэ-Нам сирэ» диэн бастакы кинигэтигэр төрөбүт улуһугар тапталын, чулуу дьонун, айылжатын, эдэр саас умнуллубат күүрээниэх сылларын, күндүтүк саныыр, ахтар доҕотторун хоһуйар. Оттон «Сырдык күннээх Кириэстээх» – бу тапталлаах төрөбүт-үөскээбит дойдутугар, чугас дьонугар ис сүрэхтэн анаабыт хоһоонноро кирибиттэр.

Бу биэчэргэ Юрий Потапов–Саргын кинигэлэригэр кирибит хоһооннору ырытыыга «Отуу уота» литературнай түмсүү чилиэннэрэ Александр Дунаев, Григорий Эверстов, Георгий Кривошапкин, Макар Жирков, Сунтаартан кэлбит биіргэ үөрэммит доҕоро М.С. Аввакумов, Иннокентий Иванов уо.д. көхтөөхтүк кытыннылар. Доҕотторо үөрүү буруйдааһын, Юрий Васильевини истин иһирэх тылынан эвэрдэлээтилэр. Айылжаттан бэриллибит айар дьобурун үрдүктүк сыаналаатылар.

Куораттан кэлбит күндү ыалдьыттар И.В. Мигалкин уонна В.С. Доллонов Саргын олох туста суоллаах-нистээх, олус тупсаҕай, хомоҕой тыллаах-өстөөх хоһоонньут буоларын чорбото бэлиэтээн туран эвэрдэ суруктары туттартаатылар. Бу эриэккэс биэчэри Андрей Замятин, Ирина Иванова, «Дьүөгэлэр» народнай вокальнай ансамбль, Анисия Трофимова, Екатерина Лукинова, Люция Евсеева, Анна Слепцова, сиэнэ Андриан Потапов уо.д. автор бэйэтэ айбыт хоһоонноругар суруллубут ырыалары толорон, хоһооннорун ааҕан ситэрэн-хоторон биэрдилэр. Улууспут биір чабылхай талааннаах поэтын үөрүүлээх күнүгэр улуус депутаттарын сэбиэтин председателэ А.Х. Христофоров, ветераннарын сэбиэтин председателэ Н.Н. Баишев, «Энсиэли» хаһыат редакторын солбуйааччы В.Н. Рыкунова, киин библиотечнай ситим директорын солбуйааччы З.И. Лукина, «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыга Ю.И. Слепцов уо.д. истинник эвэрдэлээн туран сэмэй бэлэхтэри туттардылар. Биір дойдулаахпыт, Саргын поэт, кинигэлэрин сүрэхтэниитэ кыттыны ылбыт эрэ барыта астынар гына олус тэрээһиннээхтик, өрө көтөүлүүлээхтик ыгытылынна.

Юрий Васильевич 70 сыл кэрингэ хаарын санныгар уулларан үтүөкэн, дьонун олоҕу олон кэллэ. Билигин да сирдээҕи олоҕор түбүгүрэ, айымньылаах үлэтин үөһүгэр сылдьар. Кини 1941 сыллаахха ахсынны 30 күнүгэр Арбын нэһилиэгин Кириэстээх участагар төрөбүтэ. Арбын начаалынай, Хатырык аҕыс кылаастаах оскуоаларыгар үөрэнэн, Хамаҕатта оскуолатын бүтэрбитэ. 1966 сыллаахха Бүлүү педагогическай училищетын бүтэрэн учуутал идэтин ылбыта. Бу сыл саҕа үөрэҕи бүтэрэн кэлбит 25 саастаах эдэр специалиһы Искра начальнай оскуолатыгар сэбиэдиссэйинан анаабыттара. Икки сыл үлэлээбитин кэннэ 1968 сыллаахха Фрунзе начаалынай оскуолатыгар директорунан ыышпыттара. Манна көлөн Хатырыкка биір оскуолаҕа үөрэммит кыһын Полина Семеновнаны көрсөн сүрэхтэринэн сөбүлэһэн, харахтарынан хайҕаһан ыал буолбуттара. Эдэр ыал үлэ-хамнас үөһүгэр сырыттахарына 1969 с. М.К. Аммосов аатынан колхозска комсом секретарынан анаабыттара. Юрий Васильевич тэрийэр үлэҕэ туох баар кыаһын биэрэн үлэлээбитэ. Олох оскуолатын барарга комсомолга үлэлээбит сыллара элбэҕи биэрбитэ. 1970 с. В.И. Ленин 100 сааһыгар «Үлэҕэ килбиэнин иһин» мэтээлинэн бэлиэтэммитэ. 1971 с. төрөбүт дойдутугар Арбынҕа кэлэн оскуола директорунан, учууталынан ананан үлэлээбитэ. 1976 сылтан ыла Госстрахха, М.К. Аммосов совхоз Арбыннааҕы биригээдэтигэр старшай биригэдьириинэн, Көбөкөн совхоз Арбыннааҕы отделениетыгар управляющайынан, нэһилиэк дыаһалтатыгар землеустроителинэн үлэлээбитэ. Кини кэргэнинэн 37 сыл олус эйэлээхтик, дьоллоохтук олорбуттара. Сэттэ оҕону иитэн, улаатыннарар үөрэхтээх, үлэһит дьон оҕортообуттара. Юрий Васильевич оҕо эрдэҕиттэн хоһоон суруйарга холонор этэ. Талааннаах уол дьарыгын Хатырык, Хамаҕатта оскуоаларыгар үөрэнэр кэмнэригэр Клавдия Петровна Яковлева салайбыт литературнай куруһуогар, Бүлүү педучилищетыгар Николай Петрович Дмитриев салайар куруһуогар сылдьан сайыннарыта, уус-уран тыл кистэлэннэригэр уһуйуллубута. Бастакы хоһоонноро оройуон «Колхоз сирдыта» хаһыатыгар 60-с сыллартан бэчээттэммиттэрэ. Оттон ыла иэйиитэ кэйн истин иэйиилээх элбэх дьон-сэргэ сөбүлүүр хоһооннорун айда.

Юрий Васильевич, доҕотторун, үөлээннээхтэрин этэллэрини, «айар идэ сааһынан мунгурдаммат, кырдыбат», онон ыра санаан кынагыгар уйдаран өссө да элбэх эриэккэс хоһооннору күн сирин көрдөрөн бар дьонҥор бэлэх уун, «ытыс саа» хоһооннорунан «оҥоойуккун» толор. Бу үөрүүлээх күнүгэр мустубут дьон курдук эн талаангар сүгүрүйээччилэр өссө да үксүү турдуннар.

И. ИВАНОВ

Саха сириттэн армияҕа сулууспалыы, конституционнай эбээһинэстэрин толоро сылдьан, эйэлээх кэмнэ, 1989 сылтан бу сылга диэри 88 уол өлөн, сыыҥкабай хоруопка угуллан кэллилэр. 1995-2002 сс. Чечня сэриитигэр 42 саллаат өлбүтэ. Онон уопсайа 1989 сылтан 130 саллаат армияҕа баран өллө. Адьыах нэһилиэнньэлээх Саха сиригэр бу улахан көрдөрүү. Армияҕа барбыт уол өлүүтүн түмүгэр хаан уруу аймах көлүөнэтин салгыыр ситим быстар, ол түмүгэр саха омук генофондатыгар улахан охсуу буолар.

Саха саллаатын ким көмүскүүр?

Саллаат эйэлээх кэмнэ өлүүтэ тиһигин быспакка тахса турарын иһин, бу саллаат командиры тус эппиэти сүгүөхтээх этэ да, биир да офицер саллаата өлбүтүгэр туох да эппиэти сүкпэт. Өлүүлэргэ байыаннай чаастар командованиелара служебнай расследование ыытан баран, саллаат бэйэтигэр тиийиммит диэн түмүк таһаараллар. Байыаннай судмедэкспертиза ону бигэргэтэр. Байыаннай силиэстийэ холуобунай дьыаланы «бэйэбэ тиийинии буоларынан буруйу оноруу састааба суох» диэн баран сабан кэбиһэр. «Бэйэбэ тиийинии» диэн буолла да, төрөппүттэргэ уоллара өлбүтүнэн (иитэр киилэрин сүтэрбиттэринэн сибээстээн) анаар пособие төлөммөт. Төрөппүттэр ирдэһэн тугу да ситиспэттэр. Саллаат өлбүтүнэн тэриллибит биир да холуобунай дьыала күн бүгүнгэ диэри өлбүт саллаат төрөппүтүн туһугар быһаарыллыбата. Бу сүрүн биричиинэтинэн өлбүт саха саллааттарын төрөппүтэрэ, бары тыа дэриэбинэтин дьонно, сокуоннар ирдэбиллэрин уонна бэйэлэрин бырааптарын билбэттэрэ буолар.

Былырыын Кэбээйи улуунун Мукучу бөһүөлэтин уола И. демобилизацияланан баран, дьылээн иһэн өлбүтүн курдук быһаарыллыбыта. Быйыл Уус-Майа улуунун Күп бөһүөлэтин уола Б. Роман Амурскай уобалас Екатеринославка бөһүөлэгэр баар чааска сулууспалаан бүтэн дьиэтигэр айаннаары сылдьан поездка тэбистэрэн өлбүтэ. Б. Роман - баял соботох оҕото. Уол өлүүтүнэн ыал удьуорун утум ситимэ быһынна. Өлүүгүн чаас командованиета дьиэтигэр диэри аҕалартан, сулууспалаан бүспүтэ диэн аккаастанна. Кини кэлэйэр быһыыта. Байыаннай чаас командованиета, туһааннаах командирдар конституционнай иһин төлөөбүт саллаакка, Саха сирин уолугар, дьинг чакчы хайдах сыһыаннаахтарын кэрэхэлиир, илэ көрдөрөр. Өлбүт саллааты Нерюн-гриттан ыла төрөппүттэргэ уонна Чечня сэриитигэр уола өлбүт ийэ В.Н. Иванова военкоматтары кытта кэпсэтэн, өлбүтэ 11-с күнүгэр Күпкэ тириэртилэр.

Призывник уонна төрөппүт билбэтинэн туһанан байыаннай комиссариат улуустаагы отделениеларын үлэһиттэрэ призыв былаанын толорор инниттэн көнүл, бас баттах дьаһал ылаллар. Хроническай ыарыылаах, улахан травмата оспут уолу армияҕа сулууспалаата ытыгаллар. Маны призывной комиссия куһаҕаннык үлэлээһининэн, эбэтэр былааны толорор эрэ инниттэн соруйан оноруугунан ааҕабын. Төрөппүттэр байыаннай сулууспаҕа ынгырыыга сыһыаннаах сокуон ирдэбиллэрин билбэттэрэ кинилэр уолаттарын туһугар туруулаһалларыгар моһол буолар.

Бүлүү улуунун Үгүлээтин олохтообун Ф.-ы, кыра эрдэһиттэн эпилепсиялаах уолу, армияҕа ыыптыттар. «Уолбун госпитальга буолбакка санчааска укпугуттар уонна кубулунан ыалдьабын дии-дии укуоллуу сытыараллар», - диэн ийэтэ телефоннаата. Уолу «симуляция болезни» диэн сууттуохтарын сөп. Ийэтигэр уолгар военной-врачебной хамыһыһыны ыыттар диэн сүбэлээбитим.

Булун улууһунаагы байыаннай комиссариат отделениега быйыл, 2011 сыл бэс ыйын 16 күнүгэр Булун Бороҕонун оскуолатын 11 кылааһын үөрэнээччитин П.-вы Тиксиигэ Биир кэлим государственнай экзамены туттарбытын кэннэ, ол түмүгэ биллэ да

илигинэ армейскай сулууспаҕа ыыптыттар. Дьокуускайдаагы призывной хамыһыһыа оскуоланы официальнойдык бүтэрэ илик уолу, дойду президентэ Д.А. Медведев оскуоланы сана бүтэрбит уолаттары армияҕа ынгырыттан тохтотон эриэххэ диэбитин үрдүнэн, үргүлдьү армияҕа ыытан кэбистилэр. П. билигин Хабаровскайга учебнай байыаннай чааска сулууспалыы сылдьар. Булун байыаннай комиссариатын отделение-та былырын куртаҕар язвалаах С-ву армияҕа сулууспалаата ыытан турар. Армейскай астан язвата бэргээн госпитальга киирбитэ. Үс ый буолан баран үтүөрбэккэ комиссияламмыта. Ону баран чааһыттан ылан, Артемга аэропортка илдьэн Дьокуускайга көтүспүтүм.

Сахалар нууччалыы ааҕаллар, ол гынан баран өйдөөбүттэрин нууччалыы этэллэрин ыарыҕаталлар, «языковой барьер» мэхэйдиир. Саха уола офицер, сержант ыйытыгыгар чап курдук эппиэтти охсубакка толкуйдуу турар. Ону

обунай буруйтан быһаабата, аны биир да дьыала өлбүт саллаат төрөппүтүн туһугар быһаарыллыбата.

2006 сыл алтынньытыттан 2011 сыл ыам ыйын 19 күнүгэр диэри Саха сиринээҕи саллааттар уонна мотуруостар төрөппүттэрин комитетыгар, общественной тэрилтэҕэ үлэлээбитим. Биэс сыл устата саллааттар туохтан, хайдах, тоҕо өлбүттэрин, эмсэҕэлээбиттэрин ырытан, байыаннай прокуратураларга, следственной отделларга быһаарсан, хасыһан таҕыстым. Байыаннай сууттарга өлбүт саллааттар ийэлэрин, эмсэҕэлээбит саллааттар интэриэстэрин, бырааптарын көмүскээн кэллим.

Илинни байыаннай укурук чаастарыгар, байыаннай прокуратураларга уонна гарнизоннар следственной отделларыгар өр сыллаах быһаччы үгүс өрүттээх үлэни ыытан манньк түмүккэ кэллим: саллааттар байыаннай сулууспа эбээһинэһин толоро сылдьан, араас ыарыһах, инбэлиит буолуулар, сал-

саҕалаан, призывной хамыһыһыаны ааһыы, байыаннай сулууспаттан тохтотон эри уонна босхолоохун туһунан, присяга, армейскай олох, байыаннай сокуоннар, устааптар ирдэбиллэрин, холуобунай эппиэтинэс туһунан, кини бырааптарыгар тийэ уонна байыаннай прокуратуралар, быраабы харыстыыр, саллааттары көмүскүүр тэрилтэлэр аадырыстара кытта баар. Хомуурунньук дойду президентэ Д.А. Медведев «Сокуоннары билии сайдыытын сфератыгар уонна гражданнар бырааптарын эппиэтинэстэрин туһунан РФ государственнай политикатын төрүттэригэр» ыйыллыбыт ирдэбиллэригэр сөп түбэһэр.

Армияҕа барыахтаах призывникка, сулууспалыы сылдьар уолаттарга уонна уол оҕолоох төрөппүттэргэ сүрдээх туһалаах кинигэ. Уолаттар сокуону, холуобунай эппиэтинэһи билбэттэриттэн буруйу онороллор. Оҕолор оскуола саҕаттан дьону кырбыыллара, халыыллара баара чакчы. Оҕо төрөппүт

ол аата билбэт эбит, «тупит» диэн баран кырбыыллар эбэтэр араас бирикээһи толотторон сордууллар. Өйдөспөт буолуу, өстөһүү уонна атааннаһы мантан сиэттэрэн тахсар. Саллааттар икки ардыларыгар тахсар охсуһуу, ол түмүгэр доруобуйаны эчэтии, эмсэҕэлээһини оноруу биричиннэтэ уонна туохтан сылтаан саҕаламмыта итиннэ сытар.

Саха уолаттара бэйэлэрин чистэрин, дьонуннарын көмүскээн омугунан көрөн атаанныыларыгар хардаран атын омук уолаттарын кытта охсуһууларын холуобунай буруйу онордулар диэн эппиэккэ тардаллар.

Сержант Денисовы кырбаабыт Новоселовка, Николаевка уонна Поповка Холуобунай кодекс 334 ыстатыйатынан 05/24/0065-11 №-дээх холуобунай дьыала бу сыл бэс ыйын 17 күнүгэр тэриллибитэ. Чопчулаһаары Барабашка бригада хамандырынын иитэр үлэҕэ солбуйааччытыгар полковник К.Ю. Петрайкискэ уонна Уссурийскай куоракка следователь Д.И. Макаренкоҕа телефоннаан кэпсэппитим. Эрдэттэн тэриһэн, бөлөҕүнэн куомуннаһан хамандыры анал тэрилинэн (маһынан, арматуранан) доруобуйата эмсэҕэлиир гына кырбааһын диэн буруйдаабыттар.

Ыарахан буруй, онон уолаттар 3 сылга хаайыыга бардылар. Төрөппүттэригэр анал бэйэ адвокатын булан, силиэстийэ бүтэ илигинэ тиийэн, уолаттаргытын көмүскэһинг диэн сүбэлээбитим да, маннаагы адвокат 160 тыһ. солк. көрдөөбүт. Онон төрөппүттэр Уссурийск куоракка баар байыаннай-следственной отдела баран, силиэстийэ хаамыытын контуруолласпыттар. Ол түмүгэр буруйу оноруу туохтан сылтахтаммытын уонна төрүөттэммитин силиэстийэ чопчу быһаарбатах. Саха уолаттарыгар буруйу соннуу охсон баран сууттаан кэбистилэр.

Рядовой Я. үөрэх кэмигэр сүүрэ сылдьан тоһоҕо тилэһин үктээн, онтон сүһүрүү баран атаҕа буутугар дылы иһэн сылдьарын, саха уола суоруйан «членов-редительство» онгостубут диэн чаас комадованиета байыаннай прокуратураҕа рапорт суруйбут. Онон бу уол эмиэ сууттаныан сөп.

Биир да холуобунай дьыала силиэстийэтин хаамыыта саха омук саллаата туһатыгар барбат. Сокуон ирдэбиллэрин, юридическай терминнэри ситэн-хотон өйдөөбөт уонна саамай сүрүнэ бэйэлэрин бырааптарын билбэт саха уолаттара улахан опытаах следователлэр, офицердар угаайылаах «да» диэн эппиэти биэрэр боппуруостарыгар киирэн биэрэллэр. Бэйэлэрэ түбэлтэ туохтан төрүөттэнэн, сылтаанан буолбутун дакаастаан быһаарбаттар. Дьыала суукка тиийдэбинэ да, саха уола «да», «нет» хардараран атынны билбэт, түөрэхтээн эргитэн, тус бэйэтигэр туһалаах быһаарыи биэрбэт. Бу сыллар усталарыгар биир да байыаннай судьуйа саха уолун холу-

лааттар өлүүлэрэ байыаннай чаастарга баар криминалнай балаһыанньаны кытта быһаччы сибээстээх. Рота хамандырынын иитэр үлэҕэ солбуйааччытын ыстаатын 2009 сылтан суох онорбуттара уонна туох баар эбээһинэһин рота хамандырыгар сүктэрбиттэрэ. Ити түмүгэр бэрээдэк лаппа мөлтөөтө уонна уставы тутуһу сорох чаастарга суоҕун кэриэтэ буолла, араас холуобунай буруйу оноруу элбээтэ.

Холуобунай миэрэҕэ тардан буруйу онорууну кыччатыхпыт дииллэр да, байыаннай сууттарынан сууттаан баран саллааттары хаайыыга утааран, байыаннай чаастарга баар криминалнай балаһыанньаны суох оноруу отой кыаллыбат. Колония да, дисциплинарнай батальон да уолаттары үтүө өттүгэр салайбат, көннөрбөт. Төттөрүтүн сир-майгы өттүнэн сатарыйан, кырдыктырын тэбистэрбиттэриттэн, силиэстийэ уонна суут үлэһиттэрэ буруйу соннууларыттан кэлэйэн сокуон көдүүһэ суох эбит диэн тахсаллар. Хаайыыга олорон тахсыбыт саллааттар криминалнай эрэ өйдөөх-санаалаах дьон буолан дойдуларыгар эргиллэллэр.

Байыаннай чаастарга баар криминалнай балаһыанньаны суох онорорго икки эрэ суол баар: 1. Сокуоннар ирдэбиллэрин, холуобунай эппиэтинэс туһунан билиһиннээр уонна быһаарар араас өрүттээх үлэни, буруйу онорууну эрдэттэн сэрэтэр үлэни Саха сиригэр ыччат киэн араҥатыгар: оскуолаларга, училищеларга, колледжтарга, институттарга уонна университетка дьин ылсан ыытыы. 2. Саха сирин уолаттара сулууспалыы сылдьар байыаннай чаастарыгар тиийэн, онно миэстэтигэр быһаччы, буруйу онорууну эрдэттэн сэрэтэр үлэни ыытыы.

Армияҕа сулууспалыы сылдьар саллааттар уонна кинилэр төрөппүттэрин проблемалара диэн санааттан тэйиэххэ наада. Оттон проблемалары саатар аччатарга туох нааданы?

Төрөппүт уонна призывник уол сулууспалыы барыан иннинэ сокуоннар, устааптар ирдэбиллэрин уонна холуобунай эппиэтинэһи эрдэттэн билиилэрэ туһалыан сөп диэн өйдөөлүгэ кэлбитим. Ыччаттар уонна саллааттар бэйэлэрин бырааптарын уонна холуобунай эппиэтинэһи, байыаннай устааптар сүрүн ирдэбиллэрин билбэттэриттэн төрүөттэнэн «Байыаннай сулууспалаах бырааба уонна эбээһинэстэрэ» диэн юридическай билиһиннээр, сүбэлиир хомуурунньугу сахалыы уонна нууччалыы тылынан бэлэмнээбитим. Сахалыы тылынан бэлэмнэммит суос соботох хомуурунньукка байыаннай сокуоннартан, устааптартан, Холуобунай-процессуалнай кодексан быһаччы туһалааҕа, сүрүнэ сүүмэрдэнэн таҕылына. Манна уолу байыаннай учуокка туруорууттан

чугас, дьинг оҕо дьылҕатыгар төрөппүт кыһаллар, онон бу юридическай хомуурунньук төрөппүккэ улахан туһалаах, наадалаах. Тус бэйэтэ билэн баран оҕотун такайарыгар, өйдөтөрүгэр, оҕотун туһугар туруулаһарыгар туһаныа. Сулууспаҕа ынгырыллар уол хомуурунньугу эрдэттэн билсэн ааҕара буоллар, кини армияҕа этэннэ сылдьарыгар, сулууспата криминалнай дьайыыта суох ааһарыгар туһалыах этэ. Кинигэни Дьокуускайдаагы призывной пуунга армияҕа баран эрэр уолаттарга барыларыгар биэрэр кини улахан көмө буолуох этэ.

Хомуурунньук текстин Саха республикатын байыаннай комиссариатын юридическай отделын начальнига Ю.Г. Павлова уонна Саха республикатыгар кини быраабыгар уполномоченной Ф.Н. Захарова билсибиттэрэ уонна биһирээбиттэрэ.

Сыл аайы 8000 уол армияҕа ынгырылларынан, «Байыаннай сулууспалаах бырааба уонна эбээһинэстэрэ» юридическай билиһиннээр, сүбэлиир хомуурунньугу 10000 устууканы бэчээттэтэн республика бары оскуолаларыгар, нэһиликтэрин администрациятыгар тарҕаттарыахха диэн президент Е. А. Борисовка суруйбутум. Ону Саха правительствотын председателин солбуйааччы А.В. Власов бэчээттэтэртэн аккаастаабыта. Чиновник саха норуота сокуон ирдэбиллэрин билээн баарбата. Абаккатыан баран, Саха сирин кэлэр инники кэскилин уонна ыччат туһугар кыһаныы диэн санаанан сайытаран бу хомуурунньугу 900 устууканы бэйэм харчыбар сакаастаабытым. Ону «Бичик» кинигэ издательствотын салалтата экзemplярын улаатыннарар 3000 устууканы таһаарда.

Хомуурунньук сүрүн көдүүһэ, нэһилиэнньэҕэ туһата: дьыэ кэргэн оҕоло эйэ-дэмнээх уонна чөл туруктаах буолуугугар быһаччы сабыдыаллыаҕа, ыччат хаайыыга барыыта лаппа аччыаҕа, ол иһигэр саллаат сулууспалыы сылдьан буруйу онорон сууттанан колонияҕа үргүлдьү утаарыллыыта, холуобунай буруйу кытта быһаччы ситимнээх кини өлүүтэ, дьон эчэйэн уонна эмсэҕэлээн инбэлиит, ыарыһах буолуута аччыаҕа, нэһилиэнньэҕэ криминалнай эйгэ дьонун сабыдыала мөлтөөҕө, дьон быраабын күөмчүлэһин кыччыаҕа.

Учууталлар оскуола оҕолоругар, аҕалар түмсүүлэрэ уолаттарга уонна төрөппүттэргэ иитэр-өйдөтөр үлэни ыыталларыгар бэлэм, анал материал буолар. Онон хомуурунньугу ыччакка иитэр-өйдөтөр үлэни иилээн-саҕалаан уонна сүрүннээн ыытыыга туһаныахха сөп.

«Байыаннай сулууспалаах бырааба уонна эбээһинэстэрэ» хомуурунньугу кинигэ атыылыыр маҕаһыыннартан атыылаһыахха сөп. Эбэтэр армияҕа сулууспалыы сылдьар оҕолоох төрөппүттэр, оскуола 9,10,11 кыл. үөрэнээччилэрэ миэхэ, Роман Михайлович Обутовка суругунан манньк аадырыска: 678391, РС (Я), Намский улус, п/о Ымыяхтах, ул. Заложная, д.21 сакаастыаххытын сөп. Кинигэ сыаната 50 солк., онно почтой ороскуот эбиллэр.

Р. М. ОБУТОВ,
өлбүт саллааттар ийэлэрин уонна эмсэҕэлээбит саллааттар бэрэстэбииттэллэрэ.

РЕШЕНИЕ от 22 сентября 2011 г. № 8-3

О внесении изменений и дополнений в решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 21 апреля 2011 года №4-3 «О правилах предоставления субсидий из бюджета МО «Намский улус» на поддержку сельскохозяйственного производства для осуществления отдельных государственных полномочий в 2011 году» с изменениями и дополнениями от 30 июня 2011 года №6-2 и от 18 августа 2011 года №7-1

На основании Закона Республики Саха (Якутия) от «15» декабря 2010 года № 639-IV «О наделении органов местного самоуправления муниципальных районов и городских округов Республики Саха (Якутия) отдельными государственными полномочиями по поддержке сельскохозяйственного производства» с изменениями от 17.05.2011 года №941-3 №761 – IV, постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от «30» декабря 2010 года № 601 «Об утверждении порядка расходования и учета субвенций, предоставляемых из государственного бюджета республики Саха (Якутия) местным бюджетам на осуществление органами местного самоуправления отдельных государственных полномочий по поддержке сельскохозяйственного производства» и в целях реализации Республиканской целевой программы «Социально-экономическое развитие села Республики Саха (Якутия) на 2009–2011 годы», утвержденной Указом Президента Республики Саха (Якутия) от 26 декабря 2009 года № 1772, дополнительного соглашения от 23.07.2011 года №1 к соглашению от 18.02.2011 года между МСХ и ИП и МО «Намский улус», Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

Внести изменения и дополнения в приложение к решению Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 21 апреля 2011 года №4-3 «О правилах предоставления субсидий из бюджета МО «Намский улус» на поддержку сельскохозяйственного производства для осуществления отдельных государственных полномочий в 2011 году» с изменениями и дополнениями от 30 июня 2011 года №6-2 и от 18 августа 2011 года №7-1:

1. Добавить подпункт «г» в пункте 2 «Развитие овощеводства», подраздела «Растениеводство» следующего содержания:
г) на возмещение части затрат на валовый объем производства овощей, по ставке на 1 гектар убранной площади исходя из данных официальной статистической отчетности на 01 октября 2011 года.
2. Добавить подпункт «в» в пункте 3 «Развитие картофелеводства», подраздела «Растениеводство» следующего содержания:
в) на возмещение части затрат на валовый объем производства картофеля, по ставке на 1 гектар убранной площади исходя из данных официальной статистической отчетности на 01 октября 2011 года.
3. Пункт «Развитие охотничьего хозяйства» подраздела «Традиционные отрасли Севера» раздела 2 изложить в следующей редакции:
а) Сельскохозяйственным организациям, крестьянским (фермерским) хозяйствам, индивидуальным предпринимателям:
– на возмещение части затрат на организацию промысла пушнины, по ставке по видам пушнины на 1 сданную шкуру, исходя из данных официальной статистической отчетности.
- б) На выплату премий охотникам – волчатникам и охотничьим хозяйствам, имеющим долгосрочную лицензию на пользование животным миром и разрешение на добычу охотничьих объектов, по ставке на 1 сданную шкуру, исходя из данных официальной статистической отчетности.
4. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли».
5. Настоящее решение вступает в силу с момента официального опубликования.
6. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по аграрной политике и экологии (председатель Федоров П.Л.).

Председатель Улусного Совета А.Х.Христофоров
Глава МО «Намский улус» А.И.Ильин

Этот вопрос со вступлением в законную силу нового федерального закона «О кредитной кооперации» должен был, казалось бы, отпасть сам собой. Однако, увы, далеко не все сумели самостоятельно разобраться, как поступать, чтобы не доверять собственные сбережения очередной пирамиде, как определить партнера, где выгоднее взять заем и по каким основным критериям отличить надежный кредитный кооператив от бабочки-однодневки?

охранительные органы.

– Сколько и какие кооперативы объединяются в СРО?

– По уже названному закону объединиться в СРО могут не менее 100 кооперативов любой численности или не менее 5 кооперативов с общей численностью не менее 100 тысяч пайщиков. К сожалению, в нашей республике создание СРО невозможно, т.к. в регионе столько кредитных кооперативов не действует. В СРО формируется компенсационный фонд, т.е. фонд для защиты интересов пайщиков-вкладчиков. Чем сильнее денежный пул –

РЕШЕНИЕ от 22 сентября 2011 г. № 8-2

О внесении изменений и дополнений в решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 28 декабря 2010г № 30-13-2 «О бюджете МО «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2011г»

(в редакции Решений УСД МО «Намский улус» от 26.05.2011г №5-1 и от 30.06.2011г №6-7)

Руководствуясь Бюджетным кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в Республике Саха (Якутия)», Уставом муниципального образования «Намский улус», Законом Республики Саха (Якутия) «О государственном бюджете Республики Саха (Якутия) на 2011 год», Улусный Совет муниципального образования «Намский улус» РЕШИЛ:

Внести в решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 28 декабря 2010г № 30-13-2 «О бюджете МО «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2011 год» (в редакции решений Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 26.05.2011г №5-1, от 30.06.2011 №6-7) следующие изменения:

1. В пункте 1 статьи 1 цифры «1 750 335,4470» заменить цифрами «1 795 623,255», цифры «1 693 251,9470» заменить цифрами «1 729 939,755»;
2. В пункте 2 статьи 1 цифры «1 757 900,9170» заменить цифрами «1 805 106,87112»;
3. В пункте 3 статьи 1 цифры «7 565,4700» заменить цифрами «9483,61612»
4. В пункте 3 статьи 3 цифры «405 524,9296» заменить цифрами «418 654,5296»;
5. В пункте 4 статьи 3 цифры «1 168 295,947» заменить цифрами «1 201 986,955»;
6. В пункте 5 статьи 3 цифры «225 650,612» заменить цифрами «220 433,530»;
7. В статью 6 добавить п.10. следующего содержания: «Субсидии производителям сельскохозяйственной продукции, предусмотренные настоящим решением, предоставляются на безвозмездной и безвозвратной основах в целях возмещения затрат или недополученных доходов в связи с производством (реализацией) товаров, выполнением работ, оказанием услуг в следующих случаях:
Возмещения части затрат на производство и переработку продукции животноводства при предоставлении муниципальной преференции (поддержки) по решению Улусного Совета депутатов».
8. Добавить приложение 14 согласно решения Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 22 сентября 2011 г. №8-1 «О предоставлении муниципальной преференции (поддержки) сельскохозяйственному кооперативу «Эрэл».
9. Приложения 3, 5, 6, 7, 8.1, 8.2, 9, 10, 12 к решению сессии Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 28 декабря 2010г №30-13-2 «О бюджете МО «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2011 год» (в редакции решения УСД МО «Намский улус» от 26.05.2011 г. №5-1 и от 30.06.2011г №6-7), заменить приложениями к настоящему решению.
10. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.
11. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли».
12. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель Шарапов А.Г.)

Председатель Улусного Совета А.Х.Христофоров
Глава МО «Намский улус» А.И.Ильин

РЕШЕНИЕ от 22 сентября 2011 г. №8-4

Об исполнении бюджета муниципального образования «Намский улус» за 6 месяцев 2011 года

Руководствуясь Бюджетным кодексом Российской Федерации, Положением «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в муниципальном образовании «Намский улус», Улусный Совет РЕШИЛ:

Принять к сведению отчет об исполнении бюджета МО «Намский улус» за 6 месяцев 2011 года по доходам – 1 251 848 002,49 руб., по расходам – 1 138 143 427,87 руб., профицит – 113 704 574,62 руб.

2. Администрации МО «Намский улус», главным распорядителям бюджетных средств:

- 2.1. Обеспечить освоение бюджетных ассигнований и лимитов бюджетных обязательств, утвержденных на 2011 год;
- 2.2. Принять необходимые меры по снижению кредиторской и дебиторской задолженности.
- Не принимать обязательства, способствующие росту кредиторской задолженности;
- 2.3. Обеспечить своевременное предоставление отчетов.
3. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли».

4. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель Шарапов А.Г.).

Председатель Улусного Совета А.Х.Христофоров
Глава МО «Намский улус» А.И.Ильин

РЕШЕНИЕ от 22 сентября 2011 г. № 8-1

О предоставлении муниципальной преференции (поддержки) сельскохозяйственному потребительскому кооперативу «Эрэл» на 2011 год

На основании п.п.1 п.3 ст.19 Федерального закона от 17.07.2009 года №164-ФЗ «О внесении изменений в Федеральный закон «О защите конкуренции», Закона Республики Саха (Якутия) от «15» декабря 2010 года №639-IV «О наделении органов местного самоуправления муниципальных районов и городских округов Республики Саха (Якутия) отдельными государственными полномочиями по поддержке сельскохозяйственного производства», постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от «30» декабря 2010 года № 601 «Об утверждении порядка расходования и учета субвенций, предоставляемых из государственного бюджета республики Саха (Якутия) местным бюджетам на осуществление органами местного самоуправления отдельных государственных полномочий по поддержке сельскохозяйственного производства», Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

1. В целях производства сельскохозяйственной продукции предоставить муниципальную преференцию сельскохозяйственному потребительскому кооперативу «Эрэл» для получения субсидии на возмещение части затрат на производство и переработку продукции животноводства на 2011 год.
2. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли».
3. Настоящее решение вступает в силу с момента официального опубликования
4. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по аграрной политике и экологии (председатель Федоров П.Л.).

Председатель Улусного Совета А.Х.Христофоров
Глава МО «Намский улус» А.И.Ильин

«ЯРКО» действует уже 7-й год и кооператив постоянно берет на себя социальную нагрузку...

– Да. Это принципиальная политика нашего кооператива. Для поддержки сельского населения выдаем займы под 12 процентов годовых. Ипотеку выдаем фактически под 10 процентов. Конечно, хотелось бы эти проценты снижать, но экономическая модель не позволяет. Наши же пайщики хотят, чтобы сбережения принимали под высокие проценты, а займы выдавали под низкие. Но при таких

своих пайщиков составляет 191,8 тысяч, суммарные активы – 6 млрд. 814 млн.руб. Руководителем данной организации является Александр Норов, кандидат экономических наук, председатель КПК «Честь», член совета Лиги кредитных союзов России. Я считаю, что наш кооператив объединился с надежными, проверенными временем партнерами, нам важно сформировать крепкую команду.

– Разрешите насущный вопрос о материнском капитале?

– Задавайте, я привыкла отвечать на любые вопросы.

от срока и от суммы вклада, что в 3–4 раза выше, чем в банках.

Наш кооператив вступил в члены СРО – Некоммерческого партнерства «Национальное объединение кредитных кооперативов». НП «НОКК» присвоен статус Саморегулируемой организации под номером «1». В нашей республике на сегодняшний день кредитные кооперативы столь популярны, в первую очередь, потому что предоставляют финансовые услуги широким слоям населения, в том числе и людям с небольшими доходами. К сожалению, никакой конкрет-

ной информации о вступлении в СРО кооперативы республики не представляют. Предлагаю читателям газеты при решении о вступлении в члены любого кооператива обязательно уточнять информацию о членстве данного кооператива в СРО.

– Айтилина Владимировна, но ведь КПК «ЯРКО», наверное, не все равно с кем объединяться в СРО? Нужны такие же мощные?

– Конечно. Поэтому в последнее время я детально знакомилась с отдельными кредитными кооперативами по России, с страстием изучала их экономику, уровень развития. СРО – это одновременно и контроль, и защита. И нам, разумеется, было не все равно, с кем предстоит объединиться. Поэтому и отнеслись к каждому партнеру в общем деле очень внимательно. Изучив все стороны вопроса, решили предложить общему собранию членов кооператива вступление в вышеназванную СРО. В данную организацию объединились на текущий день 41 кредитный кооператив, в которых количе-

– В последнее время многие кредитные кооперативы начали работать с материнским капиталом. Как Вы можете это прокомментировать?

– Каждый человек сам выбирает кооператив, с которым хочет работать. И вот с этим доверием нужно быть предельно внимательным. В нашем кооперативе начиная с апреля этого года реализован тариф «Жилье» для молодых семей с использованием материнского капитала. В пакет тарифа входят юридическая экспертиза документов, оформление и сопровождение сделки купли-продажи недвижимости, представление интересов в Пенсионном фонде, органах государственной регистрации. Данный тариф пользуется большим успехом у населения, нами получено очень много заявок. На сегодня через наш кооператив уже улучшили свои жилищные условия более 50 молодых семей в разных регионах нашей республики, что и является подтверждением доверия к кооперативу.

– Что касается опыта, КПК

условиях экономическая модель не работает. Мы с самого первого дня строили надежную модель, поэтому благополучно пережили кризисы, устойчиво существуем более 6 лет. И желаем нашему КПК «ЯРКО» долгой успешной и плодотворной жизни.

– Давно известно, что успех любого дела напрямую зависит от того, кто это дело возглавляет. В республике Айтилину Солдатову знают как надежного человека. И во многом доверяют ей как руководителю и ее команде...

– Есть понятие недоступных руководителей. Я к их числу не отношусь. Напротив, остаюсь открытой. Я живу в этой республике, здесь моя родина. Рядом со мной – мои родные. Слишком велика ответственность перед ними и перед пятью тысячами пайщиков КПК «ЯРКО». Самое главное — это работа, которая приносит пользу обществу, государству.

(Печатается на платной основе)

КАКОМУ КРЕДИТНОМУ КООПЕРАТИВУ МОЖНО ДОВЕРЯТЬ?

Мы попросили ответить на самые распространенные вопросы наших читателей директора кредитного потребительского кооператива «Якутское республиканское кредитное общество» (ЯРКО) Айтилину Солдатову.

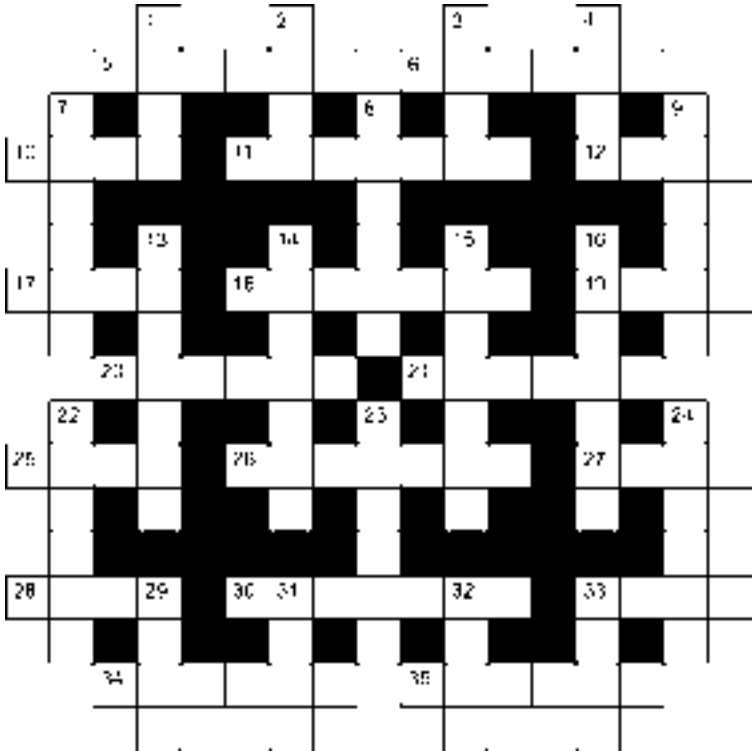
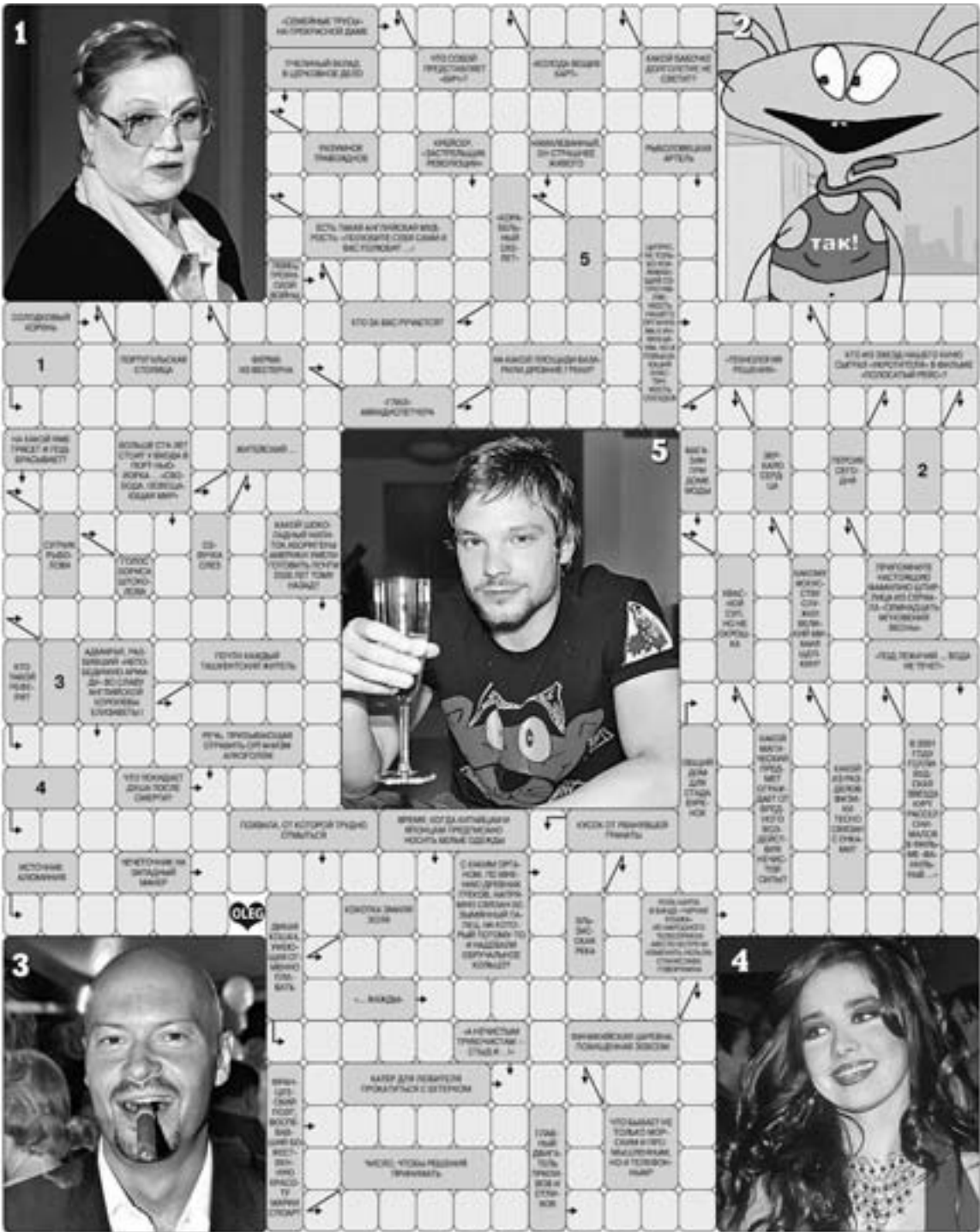
– Айтилина Владимировна, говорят, что те кооперативы, которые не вступят в СРО, просто прекратят свою деятельность? Это правда?

– Так предусмотрено новым законодательством. Согласно закону РФ №190 «О кредитной кооперации», если до 4 августа 2011 года кооператив не является членом СРО, он может существовать еще 3 месяца, но в это время его деятельность практически парализована: кооператив не имеет права принимать новых членов, не имеет права принимать средства, то есть фактически существует только номинально. Таким образом, кредитным кооперативам для вступления в СРО (Саморегулируемую организацию) остается только 1 месяц или его деятельностью займутся право-

тем надежнее и защищеннее чувствуют себя кооперативы СРО, а, значит, и каждый пайщик, который является членом любого из этих кооперативов.

– Что Вы можете сказать о «ЯРКО» и в целом о кооперативах республики? Они уже определились, куда вступать?

– Сегодня нашему кредитному потребительскому кооперативу «ЯРКО» исполнилось 6 лет со дня создания. Кооператив создан решением общего собрания учредителей кооператива 12 июля 2005 года и работает на основании Федерального Закона «О кредитной кооперации». В настоящее время кооператив имеет представителей в 18-ти улусах республики, которые работают на местах с населением улуса, желающим участвовать в наших программах. За период деятельности кооператива заключено более 14 600 договоров займа на сумму 683 млн. рублей и более 3 000 договоров о передаче личных сбережений граждан на сумму 620 млн. рублей. ЯРКО обеспечивает доходность по вкладам до 33% годовых в зависимости

По горизонтали: 5. Денежная компенсация за чиновничий автограф 6. Тот ещё гусь: всегда выйдет сухим из воды 10. Что раньше перевыполняли передовики производства? 11. Трусы, у которых задняя половинка представляет собой узкую полоску или ленточку 12. Им наряду со стыдом заклеил Корней Чуковский «нечистых трубочистов» 17. Случай с арендованной короной, приведший кота Матроскина в неопиcуемый восторг 18. Агент, чей товар с места не сдвинешь 19. Страна, в столице которой всё спокойно, но только не в наше время 20. Зелёная закуска, покрывшаяся «гусиной кожей» 21. Подушный налог с крестьян в дореволюционной России 25. Представитель древнего народа, воевавшего и со славянами, и с франками 26. Доводит божий одуванчик до беспамятства 27. Закалённый человек, ныряющий в прорубь 28. Площадка, где можно заработать деньги, махая ракеткой 30. Чувство, потерявшее управление 33. По ним ходят рабочие, ремонтирующие здание 34. Бумага, заполняемая при переписи населения 35. Она приходит к человеку, поставленному к стенке.

По вертикали: 1. «Грозный» газ, его утечка происходит через дыры в атмосфере 2. Человек, которому Саха - дом родной 3. Что звучит на ринге каждый раунд? 4. «Вечнозелёная» валюта по-народному 7. Любимое вкусовое ощущение лакомки 8. «... Непала - это тот, кто зачат не палкой и не пальцем» (прикол с Русского Радио) 9. Битъё лежачего в лечебных целях 13. Кто в России владелец заводов, газет, пароходов? 14. Стеклопая трубочка с резиновым наконечником 15. Заключённый, скреплённый подписями 16. Периодическая ... элементов Менделеева и педагогическая ... Ушинского 22. Андрей Боголюбский по отношению к грузинской царице Тамаре 23. Приспособление для разливания супа 24. Мастер ломать комедию и трагедию 29. Водоросли, превращающие чистый пруд в болото 31. Комедия «Здравствуйте, я ваша ...», где в главной роли снялся А. Калягин. 32. Что спускается на землю поздним вечером? 33. Что за игра использует «бабушку» с «дедушкой»?

Рецепты

СЫРНОЕ «РАФАЭЛЮ»

Ингредиенты: 3 плавящихся сырка, 1 головка чеснока, 50 гр. маслин без косточек, 100 гр. майонеза, 50 гр. грецкого ореха, зелень

Способ приготовления:

Плавленный сыр натереть на мелкой тёрке и смешать с выдавленным из чесночницы чесноком и майонезом. Из полученной массы слепить лепёшку, положить на её середину маслину и скачать сырный шарик, который после хорошо обкатать в дробленом грецком орехе. Уложить все шарики на блюдо, украсив веточками зелени.

Единственное, что постоянно мешает Нюре и Вере, продавщицам соседних отделов супермаркета, нормально общаться – эти назойливые покупатели.

Америка. Три мужика проходят собеседование в полицию. Заходит первый, ему показывают фотку и просят его потом вспомнить его приметы.

Ну, мужик посмотрел и говорит:

- У этого мужчины ОДНО ухо...

- Это же фотография в профиль, - говорит принимающий.

Заходит следующий:

- У него одно ухо...

- Да вы что все...? Это же фото в профиль, - кричит раздосадованный «экзаменатор».

Заходит третий:

Смотрит на фото и спокойно так говорит:

- Этот мужчина носит контактные линзы.

- ???

«Экзаменатор» быстренько посмотрел его личное дело и говорит:

- Да, вы правы. Но как вы догадались?

- Ну, он же не может носить очки, если у него ОДНО ухо...

Меняю книгу о контрацепции на детскую коляску...)

- Привет!

- Привет!

- Че делаешь?
- Пресс качаю.
- А че это?
- Полезно для здоровья и для фигуры.
- Дай ссылку, я тоже скачаю.

До призыва спал хорошо - армия нас охраняет.

Призвался, спал мало - охранял.

Отслужил - вообще не сплю.

Знаю, кто нас охраняет...

Если вы искренне считаете женщин слабым полом, попробуйте ночью перетянуть одеяло на себя.

- Ну что, поехали из этого леса? Чего стоим?

- Леночка, понимаешь... В карбюраторе конденсат.

- Вася, у тебя «Пежо» на инжекторах, а мой натуральный цвет - русский. Поехали, говорю!

Калории-это такие мелкие пакостники, которые приходят ночью и ушивают твою одежду.

В очереди женщина обращается к девочке, стоящей впереди с мамой:

- Ой, какая ты красивенькая!

Как тебя зовут?

- Забыла.

Мамаша (устало):

- Её зовут Изабелла, просто она так произносит, что всем кажется «забыла».

Знаете ли вы что?

Как и почему возникла традиция целоваться, почему получила сексуальную окраску, точно никто не знает. Хотя гипотез полно. Но какая наиболее разумна?

Предположение ученых: возможно, поцелуй - в изначальной своей основе - это своеобразный способ вакцинации, придуманный природой. Ведь слюна содержит различные бактерии. 80% из них одинаковы у всех людей, а 20% индивидуальны. При поцелуе эти бактерии передаются от человека к человеку. Во рту они вызывают оживление других микроорганизмов, давая импульс иммунной системе и запуская процесс образования антител.

ПОЦЕЛУЙ

Ответы на номер 117-118

ОТВЕТЫ НА СКАНВОРД. ПО ГОРИЗОНТАЛИ:	ОТВЕТЫ НА КРОССВОРД. ПО ГОРИЗОНТАЛИ:
Кинороман - Войнаровский - Лыжник - Сироп - Повар - Мертвое - Обман - Разговор - Вздор - Танзаниец - Турик - Бродерик - Бес - Ключ - Туз - Фатализм - Нахепетов - Озноб - Апраксин - Насос - Муар - Рыльце - Десница - Береза - Фитиль - Жандарм - Пава - Вышибала - Брага - Тишина - Туризм - Карман - Флюс.	5. Бюджет. 6. Резюме. 10. Апсо. 11. Испанец. 12. Танк. 17. Сказ. 18. Пелетон. 19. Пики. 20. Убыток. 21. Допуск. 25. Негр. 26. Ламенто. 27. Орёл. 28. Ника. 30. Обрывок. 33. Ирод. 34. Тихоня. 35. Рапсод.
ПО ВЕРТИКАЛИ:	ПО ВЕРТИКАЛИ:
Моностик - Салат - Запрос - Тоник - Медь - Ласт - Вилы - Певцов - Вебер - Наперсток - Канон - Агава - Курорт - Озон - Тмин - Сейм - Тбилиси - Шарф - Макаронник - Риза - Погреб - Флора - Ананас - Роза - Пейзаж - Табор - Гадюка - Алехин - Ликок - Риши - Сакура - Кидман - Напалм.	1. Кюдо. 2. Текс. 3. Жете. 4. Омут. 7. Описка. 8. Балбес. 9. Кнопка. 13. Изобара. 14. Сеновал. 15. Робость. 16. Епископ. 22. Ценник. 23. Бердыш. 24. Лёгкое. 29. Апис. 31. Банк. 32. Омар. 33. Ирон.

09.10	10.10	11.10	12.10	13.10	14.10	15.10
BC	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ
Намцы						
Облачность						
Осадки						
Температура днем °C	+1°	+2°	+1°	-3°	0°	-4°
Температура ночью °C	-5°	0°	-4°	-3°	-11°	-12°
Давл. мм рт.ст.	749	746	738	743	729	751
Влажность %	78	94	92	84	98	92
Ветер м/сек	4	3	4	2	2	1
Комфорт °C	-2	+1	-1	-4	-1	-4

Понедельник, 10 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.35 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жизнь здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25, 04.25 Хочу знать
15.55 Т/с "Обручальное кольцо"
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с "Охотники за бриллиантами"
22.35 Д/ф "Мясоеды против травоядных"
23.30 Познер
00.45 Т/с "Форс-мажоры"
01.40 Х/ф "К-911. Собачья работа - 2"
03.20 Д/ф "Мозг. Перезагрузка"

Вторник, 11 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.15 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жизнь здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с "Обручальное кольцо"
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с "Охотники за бриллиантами"
22.30 Д/ф "Наследник любой ценой"
23.40 Т/с "Тэрра Нова"
00.30 Х/ф "Геня"
02.15 Х/ф "Больше меня"
03.35 Футбол. Отборочный матч чемпионата Европы 2012. Сборная России - сборная Андорры. Прямой эфир

Понедельник, 10 октября

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести-Москва
11.50 Т/с "Кулагин и партнеры"
13.00 Т/с "Тайны следствия"
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с "Ефросинья. Продолжение"
16.50 Т/с "Все к лучшему"
17.55 Т/с "Здравствуй, мама!"
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с "Доярка из Хацапетовки - 3"
23.15 Свидетели
00.25 Вести+
00.45 Профилактика

Вторник, 11 октября

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести-Москва
11.50 Т/с "Кулагин и партнеры"
13.00 Т/с "Тайны следствия"
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с "Ефросинья. Продолжение"
16.50 Т/с "Все к лучшему"
17.55 Т/с "Здравствуй, мама!"
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с "Доярка из Хацапетовки - 3"
23.10 Свидетели
00.20 Вести+
00.40 Профилактика

Среда, 12 октября

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести-Москва

Среда, 12 октября

05.00 Футбол. Отборочный матч чемпионата Европы 2012. Сборная России - сборная Андорры. Прямой эфир
05.45 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жизнь здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с "Обручальное кольцо"
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с "Охотники за бриллиантами"
22.30 Среда обитания
23.50 Т/с "Убийство"
01.00 Х/ф "Китайский синдром"
03.25 Мультфильм
04.00 Т/с "Американская семейка"

Четверг, 13 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жизнь здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжх
13.20 Участковый детектив
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25 Хочу знать
15.55 Т/с "Обручальное кольцо"
16.55 Федеральный судья
18.45 Давай поженимся!
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с "Охотники за бриллиантами"
22.30 Человек и закон
23.50 Т/с "Подпольная империя"
01.00 Х/ф "На грани"
03.15 Х/ф "Обман"

Пятница, 14 октября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жизнь здорово!
10.50 Модный приговор
11.50 Женский журнал
12.20 Жжх
13.20 Участковый детектив

11.50 Т/с "Кулагин и партнеры"
13.00 Т/с "Тайны следствия"
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с "Ефросинья. Продолжение"
16.50 Т/с "Все к лучшему"
17.55 Т/с "Здравствуй, мама!"
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с "Доярка из Хацапетовки - 3"
22.40 Исторический процесс
00.15 Вести+
00.35 Профилактика

Четверг, 13 октября

05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести-Москва
11.50 Т/с "Кулагин и партнеры"
13.00 Т/с "Тайны следствия"
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с "Ефросинья. Продолжение"
16.50 Т/с "Все к лучшему"
17.55 Т/с "Здравствуй, мама!"
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с "Доярка из Хацапетовки - 3"
22.35 Поединок
23.35 Д/ф "В космос из соцлагеря. Украденная слава"
00.30 Вести+
00.50 Профилактика

Пятница, 14 октября

05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.15 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести-Москва
11.50 Т/с "Кулагин и партнеры"
13.00 Мой серебряный шар
14.50 Дежурная часть
15.05 Т/с "Ефросинья. Продолжение"
16.50 Т/с "Все к лучшему"
17.55 Т/с "Здравствуй, мама!"
18.55 Прямой эфир

14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.25, 04.50 Хочу знать
15.55 Т/с "Обручальное кольцо"
16.55 Жди меня
18.45 Поле чудес
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Клуб Веселых и Находчивых. Высшая лига
23.55 Х/ф "Неадекватные люди"
03.00 Х/ф "Пловец"

Суббота, 15 октября

05.25, 06.10 Х/ф "Ханна Монтана: Кино"
06.00, 10.00, 12.00, 18.00 Новости
07.20 Игрой, гармонь любимая!
08.10 Мультфильм
09.00 Умницы и умники
09.45 Слово пастыря
10.15 Смак
10.55 Д/ф "Вячеслав Бутусов. "Когда умолкнут все песни..."
12.15 Среда обитания
13.20 Х/ф "Укротительница тигров"
15.15 Д/ф "Ирина Мирошниченко. Открытия"
16.20 Ералаш
17.00, 18.10 Концерт к Дню работника сельского хозяйства
18.30 Кто хочет стать миллионером?
19.30 Большие гонки
21.00 Время
21.15 Призрак оперы
22.45 Проекторперисхилтон
23.20 Что? Где? Когда?
00.30 Х/ф "Господин Никто"
03.05 Х/ф "В поисках Золотого руна"
05.05 Т/с "Американская семейка"

Воскресенье, 16 октября

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф "Стамбульский транзит"
07.50 Служу Отчизне!
08.25 Мультфильм
09.15 Здоровье
10.15 Непутевые заметки
10.35 Пока все дома
11.25 Фазенда
12.15 Т/с "Пять шагов по облакам"
16.05 Х/ф "Принц Персии: Пески времени"
18.15 Минута славы. Мечты сбываются!
19.50 Специальное задание
21.00 Время
22.00 Большая разница
23.05 Юбилейный концерт Александра Иванова и группы "Рондо": "Боже, какой пуск!"
00.55 Т/с "Обмани меня"

20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с "Доярка из Хацапетовки - 3"
22.50 Юбилейный концерт Николы Баскова "Романтическое путешествие. Шедевры мировой классики"
00.25 Х/ф "Два дня в Париже"

Суббота, 15 октября

04.50 Х/ф "За витриной универмага"
06.35 Сельское утро
07.05 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести-Москва
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.50 Субботник
09.30 Городок
10.05 Национальный интерес
11.20 Д/ф "Капитан своей судьбы"
12.25 Подари себе жизнь
12.55, 14.30 Т/с "Доярка из Хацапетовки"
17.00 Субботний вечер
18.55 Десять миллионов с Максимом Галкиным
20.00 Вести в субботу
20.45 Х/ф "Понаехали тут"
00.35 Девчата
01.10 Х/ф "Стая"

Воскресенье, 16 октября

05.25 Х/ф "Ночное происшествие"
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама
08.50 Утренняя почта
09.30 Сто к одному
10.20 Неделя в городе
11.00, 14.00 Вести
11.10 С новым домом!
11.25, 14.30 Т/с "Доярка из Хацапетовки. Вызов судьбе"
14.20 Вести-Москва
15.45 Смеяться разрешается
18.00 Х/ф "Тихий омут"
20.00 Вести недели
21.05 Х/ф "Пряники из картошки"
23.15 Специальный корреспондент
00.15 Х/ф "Головокружение"

10 октября, понедельник

7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Сага күн»-«Новый день»
17:30 «Геван»: Кочевые общины в Алдане
18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
18:15 «Мытааха...» («Бэрдигэс» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Айыы обото
19:00 «Чэгиэн» аһаҕас эфир
20:00 «Недвижимость в Якутии»
20:15 «Эргимтэ»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Биһикчээн»
21:15 «Аал-луук мас»: Алампа аартыгын арылан. Урсун
21:45 «Простые истины»: Покров Пресвятой Богородицы
22:15 «Күрэс-шоу»
22:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

11 октября, вторник

7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Сага күн»-«Новый день»
17:30 «Полярная звезда»: Дневник юнкора
18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
18:15 «Профи» (ТВ «Нюрба»)
18:45 «Күнчээн»: Уу-чукучук
19:00 «Харах дьаһгар» ток-шоу
20:00 «Подробности»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Биһикчээн»
21:15 «Точка кипения»
21:35 «Из архива ТВ»: На родной земле. Художник А.Осипов
22:05 «Күрэс-шоу»

Понедельник, 10 октября

11.00, 14.55, 20.15 Все включено
11.55 Технологии спорта
12.25 Индустрия кино
13.00, 14.35, 14.50, 17.35, 22.40, 06.55 Вести-Спорт
13.15, 17.20, 03.35, 07.05 Вести-ру
13.30 Наука 2.0. Человеческий ФАКтор. Воздушная среда
14.00 В мире животных с Николаем Дроздовым
15.25 Х/ф "В поисках приключений"
17.55 Хоккей. КХЛ. "Амур" (Хабаровск) - "Спартак" (Москва).
20.55 Х/ф "Охота на зверя"
22.55 Хоккей. КХЛ. "Металлург" (Магнитогорск) - "Динамо" (Москва).
01.15 Х/ф "Бэтмен навсегда"
03.50, 10.10 Неделя спорта
04.45 Когда континенты столкнутся
05.50 Наука 2.0. Большой скачок. Тайна крови
06.20 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы
07.20, 08.50 Моя планета
07.45 Страна.ру

Вторник, 11 октября

11.00, 15.00, 19.05 Все включено
12.00 Вопрос времени. Жизнь без нефти
12.30, 14.00 Моя планета
13.00, 14.45, 18.00, 20.55, 00.35, 08.50 Вести-Спорт
13.15, 17.40, 00.20, 10.10 Вести-ру
13.30 Рейтинг Тимофея Баженова
15.55 Х/ф "Охота на зверя"
18.15 Неделя спорта
19.50 90х60х90
21.10 Х/ф "Хаос"
23.15 Смешанные единоборства. Лучшие бои Бату Хасикова
00.55 Футбол. Чемпионат Европы-2013. Молодежные сборные. Отборочный турнир. Россия - Португалия.
03.40 Футбол. Чемпионат Европы-2012. Отборочный турнир. Македония - Словакия.
05.40 Футбол.ру. Специальный выпуск
06.45 Футбол. Чемпионат Европы-2012. Отборочный турнир. Словения - Сербия
09.00 Наука 2.0. Большой скачок. Броня. Как защищает сталь
09.35 Там, где нас нет
10.25 День с Бадюком

Среда, 12 октября

11.00, 13.30 Все включено
11.55 Наука 2.0. Большой скачок. Тайна крови
12.25 Вопрос времени. Мусор
13.00, 14.20, 18.00, 21.40, 04.35,

22:20 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

12 октября, среда

7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Сага күн»-«Новый день»
17:30 «Үүнүү-2011» («Алмаастаах кыраай» ТРК)
17:40 «Служба 02»
18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
18:15 «Үлэнэн тыыннанан...» («Хотун Бүлүү» ТВ)
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Социум» прямой эфир
19:45 «Охотарибалка в Якутии»
20:15 «Бизнес-формула»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Биһикчээн»
21:15 «Кинозавод»
21:45 «Күрэс-шоу»
22:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

13 октября, четверг

7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Сага күн»-«Новый день»
17:30 «Полярная звезда»: Дневник юнкора
18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
18:15 «Тыа суугуна буоланкэспиллэр...» («Бороҕон» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Кэрэ биһигэ
19:00 «Диалог с властью» прямой эфир
19:45 «Технополис»
20:00 «Искатели Якутии»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Биһикчээн»
21:15 «Үрдэл» аһаҕас эфир
22:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

14 октября, пятница

7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

07.05 Вести-Спорт
13.15, 17.40, 04.20, 08.25 Вести-ру
14.35 Футбол. Чемпионат Европы-2012. Отборочный турнир. Россия - Андорра
16.40, 03.15 Футбол.ру. Специальный выпуск
18.15 Фехтование. Чемпионат мира.
19.20 Х/ф "Стрелок"
21.05 День с Бадюком
21.55 Хоккей. КХЛ. "Сибирь" (Новосибирск) - "Спартак" (Москва).
00.15 Хоккей России
00.55 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) - ЦСКА.
04.55 Кевин Кураньи в программе "90х60х90"
05.55 Другой уголь
06.30 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы
07.20 Моя планета
08.40 Хоккей. КХЛ. "Ак Барс" (Казань) - "Трактор" (Челябинск)

Четверг, 13 октября

11.00, 14.55, 09.55 Все включено
11.55 Кевин Кураньи в программе "90х60х90"
13.00, 14.40, 18.00, 23.20, 03.45, 07.05 Вести-Спорт
13.15, 17.40, 03.30, 09.05 Вести-ру
13.35 Когда континенты столкнутся
15.55 Х/ф "Земля - Воздух"
18.15 Фехтование. Чемпионат мира.
19.20 Смешанные единоборства. Лучшие бои Бату Хасикова
21.10 90х60х90
22.15, 04.55 Удар головой
23.35 Х/ф "Стальные тела"
01.40 Баскетбол. Единая лига ВТБ. "Калев" (Эстония) - "Химки" (Россия).
04.05 Тамань. Колыбель российской цивилизации
06.00 Ричард Львиное Сердце
07.15 Наука 2.0. Программа на будущее. Мир универсальной одежды
07.50 Страна.ру
09.20 Технологии спорта

Пятница, 14 октября

10.55, 14.55 Формула-1. Гран-при Кореи. Свободная практика.
12.50, 14.40, 18.00, 01.15, 04.15, 04.35, 07.10 Вести-Спорт
13.05 Вести-ру
13.20 Рыбалка с Радищевским
13.40, 19.20 Все включено
16.50 Наука 2.0. Эксперименты. Взрывы
17.25, 03.45, 09.10 Вести-ру.
Пятница
18.15 Фехтование. Чемпионат мира.
20.00, 04.40, 10.10 Футбол России. Перед туром
20.55 Футбол. Первенство Рос-

7:10 «Сага күн»-«Новый день»
17:30 «Геван»
18:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
18:15 «Хоһуун салайааччы ситиһинитэ» («Эдьигээн» ТВ)
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Саха дэтэр анализ...»
19:30 «Тыа сирэ»
20:00 «Парламентский вестник»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Биһикчээн»
21:15 «Киэхэлик» аһаҕас эфир
22:15 «Пропеллер»
22:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

15 октября, суббота

17:00 «Көмүс күһүнү уруйдаан» («Кэбээйи» ТВ)
21:05 «Күнчээнгэ эбэрдэ»
17:45 «Тарбааххатын астыахха»
18:15 «Истинг илдьит»
19:00 «Время знать»
19:30 «Саха сирэ-Күнтэн күн» информационная программа
20:05 «Аал-луук мас»: Форум духовности
21:05 «Родительский»
21:35 «Вакантное место» телевизионный конкурс
22:20 Концерт

16 октября, воскресенье

17:00 «Полярная звезда» телевизионный конкурс
17:45 «Веселый будильник»
18:00 «Кыыс оҕо анала» («Тикси» ТВ)
18:15 «Истинг илдьит»
18:45 «Семейные узелки» (ТВ «Алдан») К Дню Матери
19:15 «Уруу алгыһа»
19:30 «Якутия. День за днем» информационная программа
20:05 «Сардаана»
20:50 «Праздник в нашем доме»
21:20 «Күрэс-шоу»
21:35 «ТВ-спорт»: Д.П.Коркин Гран-при турниры Аан Дархан хапсаҕайа
22:20 Концерт

сии. Футбольная Национальная Лига. "Сибирь" (Новосибирск) - "Газовик" (Оренбург).
22.55 Хоккей. КХЛ. "Салават Юлаев" (Уфа) - СКА (Санкт-Петербург).
01.25 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Москва) - "Трактор" (Челябинск).
05.30 Смешанные единоборства. Лучшие бои Бату Хасикова
06.35 День с Бадюком
07.20 Вопрос времени. Астроклетка
07.50 Моя планета
09.40 Рейтинг Тимофея Баженова

Суббота, 15 октября

11.00 Моя планета
12.00 Вести.ру. Пятница
12.35, 12.45, 17.40, 21.25, 04.25, 04.40, 07.10 Вести-Спорт
12.55 Смешанные единоборства. М-1 Challenge XXVII.
14.50 Формула-1. Гран-при Кореи. Квалификация.
16.35 Фехтование. Чемпионат мира.
17.55 Регби. Кубок мира. 1/2 финала.
19.45 Удар головой
20.35 Футбол России. Перед туром
21.40 Футбол. Чемпионат Англии. "Ливерпуль" - "Манчестер Юнайтед".
23.40 Футбол. Премьер-лига. "Зенит" (Санкт-Петербург) - "Динамо" (Москва).
02.25 Футбол. Чемпионат Англии. "Челси" - "Эвертон".
04.50 Смешанные единоборства. М-1 Challenge XXVII.
07.20 Индустрия кино
07.50 Ричард Львиное Сердце
08.55 Футбол. Премьер-лига. "Зенит" (Санкт-Петербург) - "Динамо" (Москва)

Воскресенье, 16 октября

11.00, 07.45 Моя планета
12.35 Рыбалка с Радищевским
13.00, 14.55, 15.10, 22.40, 04.10, 04.25, 07.35 Вести-Спорт
13.15 Ричард Львиное Сердце
14.20 В мире животных с Николаем Дроздовым
15.15 Страна спортивная
15.45 Формула-1. Гран-при Кореи.
18.15 Регби. Кубок мира. 1/2 финала.
19.45 День с Бадюком
20.40 Футбол. Премьер-лига. "Спартак-Нальчик" - "Анжи" (Махачкала).
22.55 Баскетбол. Единая лига ВТБ. "Химки" - УНИКС (Казань).
00.55 Футбол. Чемпионат Англии. "Ньюкасл" - "Тоттенхэм".
02.55 Футбол.ру.
04.35 Профессиональный бокс
09.50 Формула-1. Гран-при Кореи

ЫҤЫРЭХ ТЫҤҤАР

Маннайгы кылаастан 8–һы бүтэриэхпитигэр диэри бииргэ үөрэммит доҕорбутун, дьүөгэбитин, Нам 2 №–дээх оскуола учу-уталын **МАРИНА СЕМЕНОВНА БАИШЕВАНЫ** 50 сааскын туолбуккунан ис сүрэхтэн итиитик-истинник эвэрдэлиибит! Марина Семеновна, оҕо эрдэххиттэн ыра онгостубут баҕа санааҕын толорон маннайгы тапталлаах учууталын Евдокия Дорофеевна Винокурова туйабын хатаран, А буукубаттан, 1 сыышпараттан саҕалаан кырачаан аймаҕы ааҕарга, суоттуурга үөрэтэн-такайан, күнтэн күн билиигэ-көрүүгэ уһуйан 30-ча сыл айымньылаахтык үлэли и сылдыабын. Учуутал үрдүк аатын, аналын чиэстээхтик сүгэбин. Үчүгэйдик үлэлииргинэн киэн туттабыт! Таарыйа, Бүтүн аан дойдутаағы Учуутал күнүнэн эмиэ эвэрдэлиибит! Күндү Маринабыт, Эн биһигини барыбытын түмэр, салайар биир бастың, бас-көс киһибит буолаҕын. Биһиги кылаас 30 сыллаах үбүлүөйбүтүн хайдах курдук сатабыллаах-тык тэрийэн ыыппыккын үрдүктүк сыаналыбыт, олох умну-баппыт уонна улахан махталынан ахтабыт-саныыбыт! Эийэхэ тус бэйэбэр уонна дьиэ кэргэнгэр бары үчүгэи, үлэҕитигэр, үөрэххитигэр ситиһиилэри баҕарабыт.

Доҕотторун–1976 с. 8 «а» кылаас, учууталын Е.И. Рыкунова

Иллээх дьиэ кэргэн үөрүүтэ буолан үүнэр күнүн көрсөр, күн үгүөтүн өрсөр күн күбэй ийэни, тапталлаах кэргэни, эйбэс эбэни Хамаҕатта нэһилиэгин олохтообун **ЖИРКОВА НА-ДЕЖДА НИКИТИЧНАНЫ** үөрүүлээх үбүлүөйгүнэн итиитик-истинник эвэрдэлиибит! Биһиги эийигин үтүө майгылаах, бар дьонггор сылаас сыһыаннаах, сайаҕас, сатабыллаах хаһаайка быһыытынан үрдүктүк сыаналыбыт. Эһиги дьиэ кэргэни чөл олохтоох, биир бигэ туруктаах дьонун-мааны ыал диэн кэрэхсибит!Инникитин даҕаны ийэ, аҕа аналынан үйэ-саас сомоҕолоһон, эбээ, эһээ эйэтинэн айыыһыттаах алаһаланан кэрэхсэнэр олобу олорун. Эһиги дьиэ кэргэнгэ убаастаһыы, өйдөһүү өссө да өрөгөйдүү турдун!

Бары үтүө баҕа санаалары кытта «Үрдэл» түөлбэң олохтоохторо

Бүгүн Учуутал күнэ, Бүгүн үөрүү күнэ, Туругурдун учуутал, Талаангар барҕа махтал! Биһиги кылааспытыгар 23 буолан үөрэнэбит: 17 кыыс, 6 уол. Кылааспыт салайааччытынан үһүс сылын **МАРФА ИВАНОВНА ГАБЫШЕВА** үлэлиир, үөрэтэр. Кини биһигини үөрэххэ эрэ буолбакка, бэйэ-бэйэҕэ убаастабылаах сыһыанга, доҕордуу буоларга үөрэтэр, кэрэҕэ уһуйар. Марфа Ивановна хас биирдибит туһугар тус бириэмэтин кэрэйбэккэ кыһаллар, амарах ийэлии сүбэлиир-амалыыр.Таптыыр учууталбын, оскуолам бары учууталларын Учуутал күнүнэн эвэрдэлиибин! Баҕарабын ситиһиилээх үлэни, туйгун үөрэнээччилэри, кыай-ыыны-хотууну!

Эвэрдэни кытта Диана Сивцева, Нам 2 №-дээх орто оскуолатын 8 «а» кыыл үөрэнэччité

Истинник саныыр, холобурга холбуур аҕа саастаах **ВАСИЛИЙ СТЕПАНОВИЧ АКИМОВЫ** 85 сааскын томтоочу туолбуккунан итиитик-истинник эвэрдэлиибит уонна Эн үтүө, сэмэй үлэҕинэн-майгытынан иккис дойдугун Хомуस्ताаххын–Эңсиэлигин ылласпытын курдук өссө да өр кэмгэ сылаас, сайаҕас тыыннтынан илгий тураргар баҕарабыт!

Максимовтар, Кобяковтар, Еремеевтар

Дорогую, любимую маму, бабушку **БАИШЕВУ МАРИНУ СЕМЕНОВНУ** сердечно поздравляем с 50-летием! Такая дата! Сотни половина! Прекрасный возраст, жизненный рассвет, А также золотая середина, Ведь впереди еще так много дел и лет! Желаем, чтобы счастья было много, Чтобы радость вечной спутницей была, Чтобы всегда на жизненной дороге Вам хватало счастья и тепла!

Евдокия, Дина, Даяна и Алгыс Баишевы

Күндүтүк саныыр кэргэммин, таптыыр ийэбитин, эйбэс эбэбитин **ОХЛОПКОВА ТАТЬЯНА ФЕДОРОВНАНЫ** 50 сааскын туолар кэрэ бэлиэ күннүнэн итиитик-истинник ис сүрэхпиттэн бары үгүнү баҕаран туран эвэрдэлиибит. Биһиги туспутугар уостубат кыһамньын, сылаас сыһыанын, истин тапталын, сүбэң-амаң, ахсаабат көмөң иһин барҕа махталбытын этэбит. Куруутун бу курдук үлэлиин-хамсыы, үөрө-көтө, бар дьонун тапталларынан угуттана сырыт. Күндү киһибит баҕарабыт эийэхэ сир үрдүгэр баар туох - баар кэрэни, ыарыыга бэриммэт саха алмааһыныы кытаанах доруобуйаны, санаабыт санааң, баҕарбыт баҕаң барыта санаа хоту туюллун, оловун толору дьолунан-саргынан арыалланһын. Тулаҕар Урун Күн сырдыга сыралыйдын, Тунал Ый долгураңа туналыйдын. Биһиги эийигин олус күүскэ таптыбыт!

Эвэрдэни кытта кэргэнин; оҕолорун, куттутун; кийиттэрин; сиэнэрини

Күндү коллегабытын, Саха республикатын доруобуйатын харыстабылын туйгунун, улуус бочуоттаах гражданын, тыыл, үлэ ветеранын **МАТРЕНА МИХАЙЛОВА ВИНОКУРОВАНЫ** өр сыллаах үлэтэ үрдүктүк сыаналанан «Саха респу-бликатын бочуоттаах ветерана» аатын ылбыккынан итиитик-истинник эвэрдэлиибит! Баҕарабыт ыстаал курдук кытаанах доруобуйаны, оҕолорун, сиэнэрин тапталларынан угуттанан өссө да уһуннук үөрэ-көтө дьоллоохтук-саргылаахтык олорор-гор. Эдэрдии эрчимгин ыһыктыбакка нэһилиэгин, улууһун туһугар дьону-сэргэни кытта үлэбэр өссө үрдүк ситиһиилэри.

Эвэрдэни кытта киин балыһа администрацията, профкома, поликлиника, тубдиспансер коллективтара

Күндү кэргэммин, күн-күбэй ийэбитин, эйэбэс эбээ-битин, Хатыҥ Арыы совхозугар, нэһилиэгин сэбиэтигэр, дыһалтатыгар өр сыллара бухгалтерынан үлэлээбит **АМ-МОСОВА ЛЮБОВЬ ЕФИМОВНАНЫ** 60 сааскын туолбут үтүөкөн күннүнэн ис сүрэхтэн илгийэр иһирэх тылбытынан эвэрдэлиибит! Дьиэ кэргэнин уйгутун уһансан уһун дьоллоох олохтон, чэгиэн-чэбдик буол, күндү киһибит! Эийэхэ махта!'

Эвэрдэни кытта кэргэнин; кыһын; уолун; кийитиг уонна сиэнэрин

Убаастабыллаах коллегабытын, үөрэх киинин директо-рын **ИВАНОВА ВАРВАРА ПЕТРОВНАНЫ** үйэ аңардаах үбүлүөйгүнэн-50 сааскын туолбут үтүө-мааны күннүнэн итиитик-истинник эвэрдэлиибит! Эн талан ылбыт идэҕинэн үтүө субоастаахтык 25 сыл үлэлээн кэллин. Ол иһигэр 11 сыл улууска биир соҕотох ыарахан ийитилээх оҕолору, көккэ мһэһидэри көрсөн оскуолаттан тэйбит ыччаттары үөрэтэр оскуола директорынан туох баар билигин-көрүүгүн, кыаххын ууран үлэли сылдыабын. Эн олоххо сыһыаның, үтүө майгың, үлэбэр бэриниин биһиэхэ холобур буолар. Күндү салайааччы-

бытыгар үлэбэр өссө үрдүк ситиһиилэри, тус олоххор дьолу-соргуну баҕарабыт.

Бииргэ үлэлиир коллегаларың

Күндү тапталлаах кэргэммин, күн-күбэй ийэбитин, эйбэс эбээбитин **МИХАЙЛОВА ЛЮДМИЛА ВАСИЛЬЕВНАНЫ** 60 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күннүнэн үөрэн-көтөн туран итиитик-истинник эвэрдэлиибит. Күндү киһибит киэн-холку майгытынан, истин-нарын сыһыаннтынан, сылаас таптал-гынан арчылаан, араҥаччылаан кэлбит кыһамньын иһин истинник махтанабыт. Баҕарабыт эийэхэ эстибэт эрчими, самныбат сайаҕас санааны, олоххор элбэх үөрүүнү-көтүүнү. Биһиги уйаҕас тапталбытыгар сууллан, бар дьонун сылаас сыһыаннарыгар уударан, хас үүнэр күнтэн үөрэн, хас күн аайы олоҕу өссө муударайдык ылынан уһуннук, дьоллоохтук олороргор, кэлэр кэминг кэрэни эрэ кэрэһэлэтин, үчүгэи эрэ үксэттин.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ

Хампа күөхтээх сэбирдэхтээх, Хатыҥ чаран ойуурдардаах, Айыыһыт алҕаабыт кытыллаах, Айар-тутар дьоннордоох Хамаҕатабыт нэһилиэгин Үтүмэн үлэни көрсүбүт

«Үрдэл» түөлбэтин ытык-мааны олохтоохторун кырдыҕастар Аан дойдутаағы күннэринэн, саңа кэм сайды-ытын түстүүр билиигэ уонна олох муударастарыгар уһуйар учуутал идэлээх дьоммутун Учууталлар Аан дойдутаағы күннэринэн эвэрдэлиибит! Эһиги хас биирдигит сүрүн үлэҕит таһынан дьон түмсүүтэ, биир санаата түмүлэр түөлбэ үлэтигэр көхтөөх кыттыгыт, сүбэҕит-амаҕыт, истин сыһыанһыт иһин махталбытын тиэрдэбит. Инникитин даҕаны сырдыктык, айымньылаахтык, тахсыылаахтык, дьулуурдаахтык түмсэн олоруоҕун, айыаҕын, тутуоҕун диэн санаа бастыгын этэбит, аныыбыт.

Хамаҕатта нэһилиэгин «Үрдэл» түөлбэтин актива

БИЛЭРИИЛЭР

1,5 саастаах хара саадьаҕай, аттаммыт, атаҕар мананнаах оҕус сүттэ. Булбуттар манһаҕа биллэрэр-гитигэр көрдөһөбүт.

Тел: 41-5-41, 89248605127, 89644228665

Семья снимет 1-2-хкомнатную квартиру или частный дом до декабря.

Тел. 89241764346, 89247620183

Продаю грузовик Митсубиси-Кантер 94 г.п., 2-хтон-ник, бутка, V-4,2 в отс, зимой не бегала. Срочно, недорого.

Тел. 89247628279

На основании п.3 ст. 21 Закона РФ «О выборах депу-татов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации» территориальная избиратель-ная комиссия с 9 октября по 3 ноября 2011 г. принимает предложения от политических партий, общественных объединений, общих собраний населения, трудовых коллективов по выдвижению кандидатур в состав участ-ковых избирательных комиссий наслегов.

Председатель ТИК Кобякова С.Д.

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

«Ыраас уу» тэрилтэ производственной нааданан саңа графигынан үлэлиир: понедельник-пятница-10 ч. -17.30 ч. дылы. Дьыбэ тиэрдэн биэри и өрөбүлэ суох 12.00 ч. уонна 18 ч.

Тел. 89143001170, 42600

ПЕКИН, САНЬЯ, ШЭНЬЧЖЭНЬ, ГОНКОНГ и другие города КИТАЯ!

Шоп: Мировые популярные бренды. Рынки: Меха и кожи; Шелковый; Жемчужный; Чайный; Оптовые торговые рынки; Особые низких цен

И

Достопримечательности многогранного и великого Китая на ваш выбор.

Стоимость тура: автобус - Благовещенск; поезд - Пекин; виза; гид; проживание; трансфер; страховка **от 20 000 руб.**

Наш адрес: г. Якутск, ул. Хабарова 13 (пл. Орджо-никидзе), офис 503, «Азия-туризм»

Выезды еженедельно.

Тел./факс 8 (411 22) 33-24-51, сот./тел. 89142705995

Юридическим лицам всех форм, занимающимся лесозаготовкой. На 2012 лесозаготовительный сезон отводы лесоседеян и подготовка материалов будут про-изводиться до 01.12.2011 г. Весной отводы лесоседеян не будут производится. Жителей с. Намцы, участвовавших в тушении лесных пожаров, просим подойти в контору Якутского лесничества (лесхоз) по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 64. Будет выдаваться заработная плата Авиационной зоны.

ИТОГИ ЛОТЕРЕИ

магазина «Радуга Детский мир»

Выигрывши

№0057-говорящие картинки

№0097-тарелка Уолт-Дисней

№00173-пазл мякиш

№0123-кукла «Кен»

№0175-тарелка Уолт-Дисней

№0153-пазл мякиш

№0127-тарелка Уолт-Дисней

№0144-тарелка Уолт-Дисней

Супер-приз-велосипед-билет №0181

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи?

Нет ничего проще – позвоните по телефону **42-9-48, 89243660623, 89141077316.**

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-филь-мы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИП «Замятин А. Т.»

“ЭНСИЭЛИ”

ВНИМАНИЮ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ПРИРОДНОГО ГАЗА!

Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» напоминает, что оплата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10-го числа месяца, следующего за расчетным. При просрочке платежа в соответствии со ст. 155 ЖК РФ начисляются пени. В случае непо-гашения долга и отсутствия у абонента договора на аварийно-диспетчерское обеспечение и техническое обслуживание газового оборудования физических лиц за 2011 г., согласно пп. «е» п. 45 «Правил поставки газа для обеспечения коммунально-бытовых нужд граждан» (утв. постановлением правительства РФ №549 от 21.07.08 г.) поставщик вправе прекратить поставку газа. Всех по-требителей просим в кратчайшие сроки погасить сумму задолженности за поставленный природный газ и за-ключить договора. Оплата принимается в кассе Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по адресу: с. Намцы, ул. Ц.-Аммосова 7 с 8 до 17ч., обед с 12.00 до 13.00. Также платежи принимают в почтовых отделениях в кассе ОАО «Россельхозбанка»

Тел. 41493

РАСПОРЯЖЕНИЕ

о приостановлении деятельности МДОУ «Көлүкэчээн» №8 с. Намцы

На основании дефектного акта обследования пото-лично-чердачного перекрытия объекта МДОУ «Детский сад №8» «Көлүкэчээн» с. Намцы, распоряжаюсь:

1. Провести с 6 по 9 октября 2011 г. ремонт потолоч-но-чердачного перекрытия МДОУ «Детский сад №8» «Көлүкэчээн» с. Намцы.

2. Проистановить деятельность учреждения с 6 по 9 октября 2011 г. в связи с проведением ремонтных работ.

3. Настоящее распоряжение опубликовать в СМИ.

4. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на зам. главы улуса по строительству и про-мышленности Матвеева С.С.

И.о. главы улуса Л. Петрова

**Якутский институт экономики
Санкт-Петербургского Университета
Управления и Экономики**

Лицензия АА № 003544. Регистрационный номер № 3040 от 03 июня 2010 г.
действительна по 30 декабря 2015 г. Свидетельство о государственной аккредитации
АА № 001372 от 23.06.2009. Регистрационный номер № 1339

**ПРОДОЛЖАЕТСЯ НАБОР
на ЗАОЧНУЮ
форму обучения
по программам высшего
профессионального
образования**

<i>Направления бакалавриата:</i>	
МЕНЕДЖМЕНТ	
ЭКОНОМИКА	
СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА	
ТУРИЗМ	
ДОКУМЕНТОВЕДЕНИЕ И АРХИВОВЕДЕНИЕ	

**ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПРИЕМ на ОЧНУЮ и ЗАОЧНУЮ
форму обучения по программам
среднего профессионального образования по специальностям:**

БАНКОВСКОЕ ДЕЛО	Специалист банковского дела
СТРАХОВОЕ ДЕЛО	Специалист страхового дела

Срок обучения 1с.10м. – очная форма, 2с.10м. – заочная форма
Выпускники очной формы далее продолжают обучение
по ускоренной форме выбранного направления бакалавриата.

*Обучение и защита дипломных проектов в г.Якутске
Диплом о высшем образовании государственного образца
Существует дистанционная форма обучения
Курсы профессиональной переподготовки кадров
Отсрочка от армии*

Адрес ЯКУТСКОГО ИНСТИТУТА ЭКОНОМИКИ:
г.Якутск, ул.Халтурина, 22/1
Телефоны для справок: 43-90-34, 43-91-21, 47-01-72,
факс: 43-98-89
e-mail: sakhaime@mail.ru, www.sahame.ru,
http://ame.yakutia.biz

РоссельхозБанк
САХА СИРИН РЕГИОНУН ФИИАЛА

**ААУо «Россельхозбанк» Саха
сиринээҕи региональной салаата тыа
хаһаайыстыбатын уонна онгорон
таһаарар бырамыысыланнас
үлэһиттэрин ис сүрэхтэн истинник
эбэрдэлиир! Эһиги дьолуннаах,
сыралаах уонна
суолталаах үлэбит биһиги
өрсүүбүлүкэбит сайдар кэскилэ
буолар. Эһиэхэ үрдүктэн үрдүк
ситиһиилэри, туруоруммут
сыалларгыт-соруктаргыт түмүктээх
буолалларыгар баҕарабыт! Эһиэхэ
уонна эһиги чугас дьонгутугар
сарсынҥы күнүгэ сырдык эрэли,
кытаанах доруобуйаны, байылыат
олобу, ситиһиини,
дьолу-саргыны баҕарабыт!**

**Үтүө санааны уонна махталы кытары,
дирэктэр Киров А.С.**

ОАО «Россельхозбанк» Генеральная лицензия Банка России №1349. Реклама

